

ВИЛЕНСКИЙ КУРЬЕР WILEŃSKI KURJER

ОФИЦИАЛЬНАЯ ГАЗЕТА.

GAZETA URZĘDOWA.

„ВИЛЕНСКИЙ ВЪ ТИПЪ“ выходатъ по ВТОРНИКАМЪ и ПЯТНИЦАМЪ. Условія подписки: Цѣна за годъ 10 р., съ пересылкою 12 р.; за полъ года 5 р., съ пересылкою 6 р.; за четверть года 2 р. 50 к., съ пересылкою 3 р.; за 1 жѣлтъ 84 к.— За объявленія платятъ за строку 17 к. сеп.

„KURJER WILEŃSKI“ выходатъ по ВТОРЕКЪ и ПЯТЭКЪ. Цена годна г. ср. 10 з прѣсылкѣ 12 руб.; пѣтрочна 5 руб., з прѣсылкѣ 6; квартална 2 р. 50 к., з прѣсылкѣ 3 р.; месячна 84 коп.— За оглошенія плати ся за кажды вѣрзъ по коп. ср. 17.

Бюро редакци въ Вильнѣ, на Дворцовой улицѣ, въ Гимназійскомъ домѣ.

Бюро редакци въ Вильнѣ, при улицѣ Бискупіей (Дворцовой), в мурачъ по-университетскихъ.

Содержаніе: Внутреннія извѣстія: Перемены въ службѣ чиновниковъ.— Указы сената. **Иностранная извѣстія:** Общее обозрѣніе.— Италия.— Франция.— Англія.— Австрія.— Пруссія.— Телеграфныя депеши. **Литературный отдѣлъ:** Назначеніе еврейскихъ учебныхъ заведеній — А. Кореви. — Путешествіе по Замковой улицѣ въ Вильнѣ — П. Кукольникъ. — Dumanie nad otwartym fortepjanem — стихотвореніе кн. Г. П. — Мокроновскій — Бартошевичъ. — Мѣстное обозрѣніе. — Видѣржи изъ газетъ и журналовъ. — Письма: отъ Крашевскаго изъ Житомира, изъ Петербурга, Парижа, Варшавы. — Смѣсь. — Виленс. дневникъ. — Объявленія.

Змигородскій, Граціанъ Островскій и бухгалтеръ Клементій Грецина и Кастанъ Середовскій, акцизный надзиратель Брацлавскаго уѣзда Юсифъ Макарей **Добровольскій,** бухгалтеры по уѣзднымъ казначействамъ: Гайсинскому — Феликсъ **Кржижановскій,** Литвинскому — Виталисъ — Флоріанъ **Лукавскій** и Брацлавскому — Антонъ **Шиманскій** и канцелярскіе чиновники палаты: Александръ **Властоцкій,** Андрей **Баговскій** и Еразмъ-Ефимъ-Федоръ **Смульскій.**

Государь Императоръ, по положенію комитета гг. министровъ, согласно съ представленіемъ г. министра внутреннихъ дѣлъ, въ 22-й день декабря 1859 г., Высочайше дозволилъ дворянину Гродненской губерніи отставному поручику Феликсу **Пулосовскому** переселиться навсегда въ Царство Польское.

Высочайшимъ приказомъ, по министерству народнаго просвѣщенія, декабря 29 дня 1859 г., утверждается почетнымъ попечителемъ Каменецъ-Подольской гимназіи — Ямпольскій уѣздный предводитель дворянства **Маньковский,** на трехлѣтіе; командировуется за границу съ ученою цѣлію: адъюнкты университета св. Владимира **Романовичъ-Славянинскій** и **Ренненкамфъ** — оба на два года. — Генералъ-фельдмаршалъ князь Барятинскій выѣхалъ утромъ въ среду въ Москву, гдѣ въ честь ему приготовлены большія празднества. Имамъ-Шамиль прибылъ изъ Калуги въ Москву, для привѣтствованія генералъ-фельдмаршала, который въ субботу отправится далѣе въ Тифлисъ.

6-го февраля, въ 5 часовъ утра, скончался генералъ-адъютантъ **Яковъ Ивановичъ Ростовцевъ,** поспѣ продолжительной и тяжелой болѣзни, заставшей его посреди великихъ и важныхъ трудовъ, результата которыхъ съ такимъ нетерпѣніемъ ждетъ вся Россія.

Многіе распространяютъ толки, что относительно главнаго общества Россійскихъ желѣзныхъ дорогъ, между русскимъ и французскимъ правительствами заключенъ особый договоръ. Мы можемъ сообщить, что толки эти не имѣютъ основаній. При этомъ замѣтимъ, что акціи главнаго общества Россійскихъ желѣзныхъ дорогъ разобраны не въ одной Франціи: ихъ едва ли не больше въ Голландіи.

Трѣсѣ. Wiadomości krajowe: Змiany въ складѣе урѣдниковъ.— Указы сенату.

Wiadomości zagraniczne: Pogląd ogólny.— Włochy.—Francja.—Anglja.—Austria.—Prussy.—Depesze telegraficzne.

Dział literacki: O przeznaczeniu zakładówъ науковыхъ для Израелитовъ — А. Кореви. — Podróżъ по Zамковой улицѣ въ Wilnie — P. Kukolnika. — Dumanie nad otwartym fortepjanem — G. z G. P. — Mokronoski — Bartoszewicza. — Przeglądъ miejscowy. — Przeglądъ pismъ czasowych. — Listy: Kraszewskiego z Zytomierza, z Petersburga, z Paryża, z Warszawy. — Rozmaitości. — Dziennikъ Wileński. — Ogłoszenia.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St.-Petersburg, 10 lutego.

Przezъ указъ rządzącego сенату, 8 stycznia, за wysługę latъ zostali podniesieni do rang: sekretarza kollegjalnego, pomocnikъ naczelnika stołu technicznego Wileńskiѣj gubernialnej komisji budowniczej i drogowej, sekretarzъ gubernialny Kazimierzъ **Hotub;** radczy honorowego — naczelnikъ stołu Podolskiej izby sądu cywilnego, sekretarzъ kollegjalny Władysławъ **Wilga;** Podolskiego urzędu powszechnego opatrzenia i jego wydziału, radczy dworu — kuratorъ Lityńskiѣj szpitalu miejskiego, assessorъ kollegjalny Karolъ **Długotęcki;** assessora kollegjalnego — kuratorъ Nowo-Uszyckiego szpitalu miejskiego, radca honorowy Aleksanderъ **Rybicki;** sekretarza gubernialnego — buchhalterъ biura szpitalu urzędu powszechnego opatrzenia, sekretarzъ kollegjalny Antoniъ **Kłodnicki;** sekretarza kollegjalnego — buchhalterъ i kontrolerъ Kamieniecъ-Podolskiego opiekuńczego komitetu więziennego, sekretarzъ gubernialny Mikołajъ **Kulewicki;** Podolskiej izby skarbowej i jejъ wydziału; radczy honorowego — sekretarze kollegjalni: izby — naczelnikъ stołu Mikołajъ **Maszkiewicz** i kontrolerъ Józefъ **Piśniewicz;** nadzocy akcyzowi w powiatach: Olgopolskim — Eugeniuszъ-Hipolitъ **Rochanowicz-Turzański** i Kamienieckimъ Aleksanderъ **Rycharski;** buchalterъ Mohylewskiego podskarbstwa powiatowego Janъ **Lubinicki** i były nadzorca akcyzowy powiatu Hajsynskiego Michałъ **Gryźiewicz;** sekretarza kollegjalnego — sekretarze gubernialni: w izbie: kontrolerъ Michałъ **Krzyżanowski,** pomocnicy kontrolerów: Julianъ **Zmięgodzki,** Gracjanъ **Ostrowiecki** i buchalterów: Klemensъ **Hreczyna** i Kajetanъ **Seredowski,** nadzorca akcyzowy Bra-

clawskiego powiatu Józefъ-Makary **Dobrowolski,** buchalterowie podskarbstwъ powiatowych: Hajsynskiego Felixъ **Krzyżanowski,** Lityńskiѣj Witalisъ-Florjanъ **Łukawiecki** i Braclawskiego — Antoniъ **Szymański** i urzędnicy kancelaryjni izby: Aleksanderъ **Białostocki,** Andrzejъ **Bakowiecki** i Erazmъ-Joachimъ-Teodorъ **Smulski.**

N. CESARZъ JEГО MOŚĆ, według postanowienia komitetu pp. ministrówъ, stosownie do przedstawienia p. ministra spraw wewnętrznychъ, 22 grudnia 1859 roku, Najwyższej pozwoliłъ szlachcicowi gubernii Grodzieńskiѣj porucznikowi dymisjonowanemu Felixowi **Pustowskiemu,** przesiedlić się na zawsze do Królestwa Polskiego.

Przezъ Najwyższy rozkazъ dzienny, w wydziale ministerstwa oświecenia narodowego, 29-go grudnia 1859 roku, Jampolski marszałekъ powiatowy **Mankowski,** zostałъ zatwierdzony kuratoremъ honorowymъ gimnazjumъ Kamieńca Podolskiego, na trzy lata; zostają wysłani за границу въ celachъ naukowych: adjunktъ uniwersytetu św. Włodzimierza **Romanowicz-Sławatynski** i **Renenkampf,** obaj на два lata.

Jeneralъ-feldmarszałekъ książę **Barjatyński,** we środę z rana wyjechałъ do Moskwy, gdzie dlań przygotowane są świetne uroczystości. Imanъ Szamilъ przybyłъ z Kалуги do Moskwy, dla powitania jeneralъ-feldmarszałka, zamierzającego w sobotę wyjechać в dalszą drogę do Tyflisu.

Dnia 6-go lutego, o godz. 5-jej z rana, umarłъ jeneralъ-adjutantъ **Rostowcow,** po długiej i ciężkiej chorobie, która go zastała посрѣдъ pracъ wielkichъ i ważnychъ, których rezultatu z taką niecierpliwością oczekuje Roszja cała!

Obiegają pogłoski, jakoby względemъ głównego towarzystwa rossyjskichъ drógъ żelaznychъ między rządъ rossyjskimъ i francuzkimъ osobna umowa została zawarta. Możemy atoli zapewnić, że wieści te są całkiemъ bezzasadne. Nie od rzeczy też tu przytoczyć, że akcje głównego towarzystwa Rossyjskichъ drógъ żelaznychъ nie tylko в samej Francji są rozbrane, owszemъ większą prawie ichъ częśćъ wzięto в Hollandji.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Ст.-Петербургъ, 10 Февраля.

Указомъ правительствующаго сената, 8 января, за выслугу лѣтъ произведены: по Виленской губернской строительной и дорожной комиссиі, въ коллежскіе секретари — помощникъ начальника искуственного стола, губернский секретарь **Казиміръ Голубъ;** по Подольской палатѣ гражданскаго суда, въ титулярные совѣтники — столоначальникъ, коллежскій секретарь **Владиславъ Вилга;** по Подольскому приказу общественаго призрѣнія и его вѣдомству: въ надворные совѣтники — попечитель Литвинской городской больницы, коллежскій ассесоръ **Карлъ Дуготѣцкій;** въ коллежскіе ассесоры — попечитель Ново-Ушицкой городской больницы, титулярный совѣтникъ **Александръ Рыбикскій;** въ коллежскіе секретари — бухгалтеръ конторы больницы приказа, губернский секретарь **Антонъ Клодницкій;** по Каменецъ-Подольскому попечительному комитету о тюрьмахъ, въ коллежскіе секретари — бухгалтеръ и контролеръ, губернский секретарь **Николай Кулиничскій;** по Подольской казенной палатѣ и ея вѣдомству: въ титулярные совѣтники — коллежскіе секретари: по палатѣ: столоначальникъ **Николай Маньковичъ** и контролеръ **Юсифъ Писилевскій;** акцизные надзиратели по уѣздамъ: Ольгопольскому — Евгенийъ **Иполитъ Кожановичъ-Туржанскій** и Каменецкому — Александръ **Рысарскій,** бухгалтеръ Могилевскаго уѣзднаго казначейства **Иванъ Любинецкій** и бывший акцизный надзиратель Гайсинскаго уѣзда **Михаилъ Гризловъ;** въ коллежскіе секретари — губернскіе секретари: по палатѣ: контролеръ **Михаилъ Кржижановскій,** помощники: контролеровъ: **Юліанъ**

ЗНАЧЕНІЕ ЕВРЕЙСКИХЪ УЧЕБНЫХЪ ЗАВЕДЕНІЙ.

Евреи, населяющіе западное и южное пространство Россіи принадлежатъ преимущественно къ сектѣ талмудистовъ или раввинистовъ; названіе это они получаютъ отъ безпредѣльнаго своего уваженія къ раввинамъ, хранителямъ и толкователямъ талмуда, заключающаго въ себѣ свѣдѣнія религиозныхъ и гражданскихъ учреждений, выходящихъ въ различныя времена въ видѣ комментаріевъ мишны.

Титулъ раввина начали принимать еврейскіе законоучители со времени Гилеля, жившаго за 100 лѣтъ до Р. X. *). Гилей передалъ устный законъ или преданіе Іоханану-бенъ-Сакаи, который первый носилъ титулъ раббана или раввина; отъ Іоханана преданіе переходило къ его послѣдникамъ и такимъ путемъ дошло до патриарха всѣхъ евреевъ въ Римской имперіи „Нази“, раввина **Іуды-гакадоша,** или **Іуды-святого,** который издалъ его подъ заглавіемъ мишны или второзаконія, положившей основаніе талмуду, имѣющему цѣлью сохранить нѣсколько религіозное, но и политическое единство между Евреями, разбросанными по всему земному шару. Вслѣдствіе этого раввина, какъ хранители и толкователи талмуда приобрѣли огромное вліяніе на народъ, благоговѣнно принявшій Мишну и привыкшій въ раввинахъ видѣть нѣтолько блюстителей религіи, но и охранителей ихъ народности.

Ветхій завѣтъ, преданія, а послѣдствіемъ Мишна запрещали Евреямъ изучать и другія науки. Во время царей, сколько можно судить по оставшимся памятникамъ, образованность Іудеевъ стояла довольно высоко. Столкновенія съ Египтянами, Ассиріянами, Греками, внесли къ нимъ принципы ориентальной философіи.

Во время войны Тита, ученые и старшіе запретили подъ опасеніемъ проклятій изучать греческія науки, разумѣя подъ этимъ всѣ вообще знанія не преподававшіяся въ Иерусалимѣ. Въ послѣдствіи же раввины опасаясь, чтобы образованіе не ослабило вѣрованія къ ихъ толкованіямъ, поддерживали убѣжденіе, что свѣтскія науки не только бесполезны, но даже вредны и противны Богу. Во второмъ вѣкѣ раввинъ Акиба возсталъ противъ этого убѣжденія, онъ обѣщавъ царство Небесное тому, кто будетъ писать свѣтскія книги. Убѣдительный его голосъ нашелъ послѣдователей; многіе евреи постигли потребность другихъ знаній, кромѣ талмуда, и нѣкоторые изъ нихъ, пользуясь покровительствомъ просвѣщенію у Арабовъ, начали изучать древнихъ философовъ. Мишнія Аристотеля и ученіе Александрийской школы были главными основаніями, на которыхъ еврей Гобталахъ-эбнъ-Мальга составилъ діалектику, пользовавшуюся большимъ уваженіемъ. Другимъ замѣчательнымъ послѣдователемъ Аристотеля былъ испанскій еврей Моисей Маймонидъ, написавшій на арабскомъ языкѣ, сочиненіе (doctor perplexorum), въ которомъ онъ старается помирить ученіе ветхаго завѣта съ раз-

судкомъ и современными требованіями. Сочиненіе это поставило его на ряду съ первѣйшими философами того времени; но Евреи, подъ вліяніемъ раввиновъ, обвинили Маймонидъ въ Богохульствѣ и принудили его бѣжать въ Каиръ, гдѣ онъ и умеръ въ 1205 году. Вотъ болѣе замѣчательное начало борьбы между еврейскимъ консерватизмомъ и прогрессомъ. До XVIII вѣка перевѣсъ однако постоянно оставался на сторонѣ раввиновъ; но знаменитый Мендельсонъ и Соломонъ изъ Вильны нанесли въ западной Европѣ рѣшительный ударъ раввинизму; благосмыслящіе евреи, сознавая потребность реформы, охотно ихъ поддерживали; раввины всею властью противились нововведеніямъ и громы летѣли, преимущественно изъ Литвы, противъ реформаторовъ, но это неустрашило Мендельсона, увѣреннаго въ успѣхѣхъ и сильнаго правственнымъ превосходствомъ; онъ энергически шелъ къ цѣли, и благодаря этому замѣчательному человеку евреи въ западной Европѣ, далеко опередили своихъ собратьевъ, живущихъ въ Россіи.

Литва вмѣстѣ съ Русскими провинціями, составлявшими великое княжество, сдѣлалась разсадникомъ еврейской учености; здѣсь то власть раввиновъ приобрѣла огромное значеніе. Войны и внутренній несогласія, удержавшія Польшу постоянно на военномъ положеніи, отвлекли правительство отъ внутренней организаціи государства, а потому нѣкому было обратитъ вниманія на бытъ еврейскаго населенія; реформа же, несогласяясь ни съ консервативными у-

бѣжденіями, ни съ выгодами раввиновъ, немогла сама собою родиться, какъ потребность еврейскаго общества, занятаго торговлею и считающаго все остальное, не приносящее матеріальныхъ выгодъ, дѣломъ второстепенной важности. Желаніе свѣтскаго образованія, между Евреями въ Польшѣ и Литвѣ проявилось въ XVI вѣкѣ, и высказалось въ письмѣ Еврейскаго синода къ королю Сигизмунду I; отрывокъ изъ котораго представляемъ, какъ любопытный историческій памятникъ: „Іегова имѣетъ многочисленныя сѣфироты. Адамъ имѣлъ истеченіе различныхъ совершенствъ. Слѣдовательно Израильтянамъ недолжно довольствоваться одною наукою. Конечно священна есть главная, но неслѣдуетъ пренебрегать и другими. Райское яблоко самое вкусное, но развѣ мы не должны есть другія яблоки менѣе вкусныхъ. Всѣ науки изобрѣтенны нашими предками и тотъ кто не безбоженъ, найдетъ начало всѣхъ наукъ въ книгахъ Моисея, что прежде было нашей славой, нынѣ не можетъ быть постыднымъ. Евреи бывали придворными у королей, Мордохей былъ учень, Эсфиръ была мудрою, Негемія былъ совѣтникомъ Персоевъ и всѣ вмѣстѣ избавили народъ отъ рабства. Учитесь, будьте полезны королю и вельможамъ и всякъ васъ будетъ почитать. Сколько звѣздъ на небѣ, сколько песку въ морѣ, столько и Евреевъ на свѣтѣ; но мы не блеснимъ какъ звѣзды, а всякъ насъ попираетъ какъ песокъ. Король нашъ мудръ какъ Соломонъ, святъ какъ Давидъ, имѣетъ при себѣ втораго Самуила (Самуиль Мацѣбовскій кашдеръ), онъ

*) Чацкій томъ III Rozprawa о żydach.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

POGLĄD OGÓLNY.

Szereg pism, mających rzucić światło bądź na układy toczące się w sprawie Włoskiej, bądź na przyszły obrót, jaki ta sprawa przyjąć może, rozpoczęty został okólnikiem p. Thouvenel do agentów dyplomatycznych francuzkich, umocowanych przy dworach europejskich. Czytelnicy nasi ze słów rzeczonoego okólnika przekonali się zapewne, że ministrowi spraw zagranicznych głównie oto chodziło, aby usprawnić rząd francuzki od zarzutu, że dał powód do powstania Romanji. Powtórné pismo również wielkiej wagi, t. j. depesza dyplomatyczna, przesłana przez p. Thouvenel posłowi francuzkiemu w Rzymie księżęciu de Grammont, dla doręczenia jej kardynałowi Antonelli, jest prawie zgodną z poprzedzającą treści, z tą tylko różnicą, że jak w pierwszym p. Thouvenel usiłował przekonać, że sprawa Romanji jest czysto natury politycznej, nie zaś religijnej, tak w tém drugim już na tém ostatniém polu chciałby wynaleźć środki do jej załatwienia; i gdy te, które cesarz dotąd doradzał odzuceniami zostały, rząd francuzki żąda, aby ojciec s. sam wskazał sposoby, jakie za najwłaściwsze i najpodobniejsze do wykonania poczytuje. Trudno oczekiwać, aby w obecnych stosunkach, nad któremi unosi się zmora niedowierzania, dwór rzymski chciał wynurzyć z całą otwartością myśl swoję, słusznie bowiem obawiać się musi, aby tych środków, jakie poda, nieużyto za broń przeciw niemu. Jakiegokolwiek byłyby te środki, musiałyby zawsze zawierać ustępstwa; ustępstwa poczytanoby za wyznaczenie winy, a wówczas otwarłoby się pole nieskończonych rekryminacji i Europa wezwana byłaby niejako była na sąd między ojcem s. a jego poddanymi, którzy mu wypowiedzieli posłuszeństwo.

Takiego stanowiska Pius IX przyjąć nie może i nie powinien. Tak więc depesza p. Thouvenel jest bez celu; z góry mógł przewidzieć, że odpowiedź musi być odmowną, i jeśli ta depesza nie została wysłana jedynie dla zyskania na czasie, trudno odgadnąć, jakiego po niej skutku spodziewał się minister francuzki. Trzeciém pismem większego podług nas, znaczenia, bo zapowiadającym bezpośrednie następstwa, jest okólnik ministra wyznań p. Rouland do arcybiskupów i biskupów francuzkich. Musiała encyklika ojca s. sprawić na umysłach głębokie wrażenie, kiedy rządowi nie dosyć było zakazaniem dwóch dzienników: *Univers*

i *Bretagne* dać do zrozumienia, jak patrzy na obrońców sprawy, która cesarz chciałby koniecznie zatrzymać na ziemi, oni zaś w polocie ducha podnoszą ją ku niebu. Wiadomo, że konkordat obowiązujący we Francji zamknął w ścieśnionych obrębach władzę duchowieństwa, że nawet stosunki biskupów ze stolicą s. obarczył krepującymi przepisami; wiadomo i to, że Napoleon III objawiając ster rządów i pragnąc wskrzesić we Francji uszanowanie dla powagi sądził, iż najprędzej do tego dojdzie, dźwigając wpływ kościoła: Ztądto i osobistym przykładem zewnętrznej pobożności, i umieszczeniem w tajnej radzie swojej kardynała arcybiskupa paryskiego, i szczerobliwością dla kościoła, i oznakami uszanowania, jakimi służy jego otaczał, rozumiał, że całe duchowieństwo do tego stopnia przywiąże, że nawet na głos najwyższego pasterza swojego, w daną chwilę okaże się głuchem. Kiedy atoli zawiódł się w swoim nienależnym oczekiwaniu, trudno mu było ukryć przykre wrażenie, jakiego doznał, i to uczucie jawnie przebiega się w cierpkości słów okólnika, Mamy go wprawdzie tylko w treści podanej przez telegram, może konieczna zwięzłość niedozwoliła ocalić wyrażen lagodzących przez ministra użytych, zawsze jednakowo zapowiedziana wola cesarza, aby konkordat ściśle był wykonywany, zwiastuje ciężkie próby, które duchowieństwu francuzkiemu przebywać przysięgł; za dni kilka po odczytaniu samego okólnika, łatwiej ocenić będzie można następstwa, jakie ten krok rządowy wywoła. Czwarte nakoniec pismo, które jeszcze się nie ukazało, ale o którego istnieniu najpewniejsze doniesienia wątpić niedozwalają, jest manifest, który Wiktor Emmanuel wkrótce ma wydać do ludów włoskich. Spodziewać się należy, że ta odezwa króla rycerza będzie najwięcej nauczającą; do ludu trzeba mówić jasno i gorąco, bez dyplomatycznych przemilczeń, bez wyszukanych obrótów mowy, podatnych dowolnemu wykładowi; inny bowiem język nieprzyjacieli ani królowi, w którego sercu naród włoski wierzy, że czytać umie, ani ludowi, który nieznając granic swojego poświęcenia, zaiste niezasłużył nato aby przed nim prawdę tajono.

W Ł O C H Y.

Turyń, d. 6 lutego.

Pod powyższą datą ogłoszony został dekret Wiktora Emanuela prostujący omyłkę, jakiej dopuścił się były minister Ratazzi w prawie wyborczém z d. 20 Listopada 1859 r. a mianowicie: że w wyliczeniu okręgów wyborczych opuszczone było miasto Nizza. Poprawa tej

omyłki w obecnych okolicznościach, dotyczących Sabaudji i hrabstwa nicańskiego, zwróciła powszechną uwagę.

P. Tourte z Genewy odwiedza często hrabiego Cavour. Tajemnica jest dobrze strzeżoną, wszakże codzién wywoż z zamków królewskich Sabaudzkich kosztowności i przedmioty sztuki, należące do rodziny królewskiej. P. Fanti minister wojny, nagli roboty tutejszych arsenali. Rozkazano zakupić za granicą 5000 koni i tysiąc mułow. Mówią że baterje artylerji będą pomnożone do liczby 40. Oczekują na przybycie 800 dział ze Szwecji. Korpus bersaglierów (Strzelców) powiększy się o cztery bataljony. Minister osobiście zwiedza bardzo często arsenał i zachęca do pośpiechu zwyczajnych i nadzwyczajnych robotników. P. Adda gubernator turyński ma być mianowany posłem w Madrycie. Utrzymują że hr. Cavour zamierza skasować posady gubernatorów, niedawno przez p. Ratazzi utworzone.

Król przyjął na posłuchaniu umyślném pana Abrahama Tourte dawniejszego radcę stanu kantonu genewskiego, który miał zaszczyt złożyć listy wierzytelne prezydenta związku helweckiego, mianujące go posłem nadzwyczajnym.

Mediolan, d. 15 lutego.

Król Wiktor Emmanuel przybył dziś do stolicy Lombardji, powitany radościami okrzykami całej ludności. Orszak królewski był bardzo świetny. Ciało dyplomatyczne przeniosło się do Medjolanu. — Gońce z depeszami przybywać będą do tego miasta.

T O S K A N J A.

Co do różnicy w zdaniach między baronem Ricasoli a hrabią Cavour, co do środków mających się użyć do zjednoczenia Toskanji z Piemontem, naczelnik rządu tymczasowego toskańskiego chce trzymać się następnej drogi.

1. Dopuszczani do parlamentu narodowego wybrani będą przez głosowanie powszechne, i otrzymają umocowanie obradować nad ostatecznym połączeniem Toskanji z Piemontem;

2. Nowoobrani reprezentanci zebrani w zgromadzenie, mają objawić wolę narodu i wyrzec o jego losie.

Przyezyna, dla której ta droga ma być przyjętą, zależy na tém, iż uniknie się nieprzyzwoitości przesadzania dawniejszej uchwały ludu, i nie ubliży się godności dawniejszego zgromadzenia narodowego. Ocaliwszy tym sposobem kwestję prawną, uznawszy wszelkądztwo narodowe, ustanie wszelka przeszkoda powierzenia się z całą ufnością królowi, uczynienia zadość życzeniom sprzymierzeńców i zniknie obawa powtórną próby.

W E N E C J A.

Stan kraju jest okropny. Policja otrzymała władzę nieograniczoną; chmury zbirów i zandarmów przebiegają miasta i miasteczka, szukając podejrzaných o namawianie żołnierzy austryjackich do dezercji a ludności do emigracji. Uwolnieni więźniowie, w skutek umowy w Villafrańca, którzy powrócili we wrześniu z Jozefstadtu, na nowo pochwytani, codzién wysyłają się do twierdz austryjackich. Inżynjer Franceschi skazany na lat 16 warownego więzienia, uwolniony zaś po traktacie zurichskim, miał być powtórné uwięzionym, ale szczęśliwie wymknął się z rąk policji i przybył do Medjolanu. Podobnie schronili się tu p. Baldisserotto, jeden z tryumwirów 1848 r., hrabiowie Morosini, Michieli i Capello z Wenecji, szlachetny Zuccareda i wielka liczba spokojnych patryotów z Wenecji, Treviso, Udiny i t. d. — Liczba uwięzionych przechodzi wszelką wiarę; niedawno więcej 150-ciu osób okutych w kajdany wysłano do Ofonuccia i Tereziensztatu. Między pozostałymi w więzieniach weneckich znajdują się: sławny adwokat Diodati, lekarz Fortunato, hr. Ficcardo i wielu duchownych. — Z drugiej strony zaburzenie kraju jest niezmiernie, właściciele ziemscy przez chorobę jedwabników i przeszloroczna posuchę pozabawieni są dochodów; ogromne podatki i dostarczanie w naturze, wybierane z największą bezwzględnością, przyprowadziły ich do nędzy; zamknięcie fabryk pozabawiło kawałka chleba klasę robotczą, najlepsi rzemieślnicy snują się teraz po miastach wyciągając rękę, na papierach austryjackich strata dochodzi 35 od sta. Bankrutetwa następują jedne po drugich, handel upadł zupełnie, nietylko w skutek niepewności położenia kraju, ale też z powodu najuciążliwszych przepisów celnych na granicy lombardzkiej. Jeneralny dyrektor policji Straub załił się, iż wielu podjęzanych nie można było schwytać, gdyż niżsi urzędnicy rodem Włosi ostrzegają niekiedy o niebezpieczeństwie swoich współziomków; jakóż codzién nadsyłani Niemcy i Czesi zmieniają w posadach Włochów. Rząd w trwodze swojej idzie tak daleko, że nawet pacholków policyjnych i zandarmów włoskich przenosi do innych krajów, a Włochy zalewa niemiecami.

Neapol, d. 11 lutego.

Wojsko ma być podniesione do liczby 100,000 ludzi, lecz niemożna go będzie wyprowadzić za granicę, bez narażenia wnętrza kraju na niebezpieczeństwo zawichrzeń, których objawy wynurzają się tu i ówdzie, rozrzucaniem kokard trójkolorowych po ulicach i zatykaniem chorągwi tychże barw po rozmaitych miastach. Zdaje

смотреть на народъ, какъ на большой лѣсъ. Вѣтеръ разноситъ сѣмена вѣсхъ роскошныхъ деревьевъ и никто не спрашиваетъ, какъ зачалось это роскошное дерево. Почему же и между нами не можетъ вырасти кедръ Ливанскій. * *)

Но это желаніе свѣтлаго образованія не принесло желаемыхъ плодовъ. **)

Евреи въ Литвѣ, до второй четверти XIX вѣка, оставались только пассивными зрителями умственного движенія. Власть и направленіе раввиновъ оставались въ прежней силѣ и значеніи; они по прежнему были источникомъ мудрости и знаній; изученіе духовныхъ книгъ, требующее по своей обширности, многочисленныхъ трудовъ, поглощало молодые годы будущаго раввина, и тѣмъ болѣе онъ погружался въ чтеніе, тѣмъ менѣе понималъ современное состояніе и стремленіе общества. Пока онъ успѣлъ вывести заключеніе, требуемое, для даннаго момента, человечество уже ушло далеко впередъ, жизнь вокругъ его измѣнилась и требуетъ новой пищи. Сила исторіи толкаетъ людей дальше, по предназначенному пути; открытія въ наукѣ и разумное ихъ примѣненіе къ жизни, искусства, ремесла измѣнили характеръ и видъ предметовъ и жизни, а раввинъ остался чуждымъ этому движенію; онъ знаетъ только исторію своего народа, онъ понимаетъ и сочувствуетъ только тому, что вычиталъ въ мертвыхъ страницахъ безплодныхъ уже умозаключеній; мало того, многие изъ нихъ едва умѣли объяснить на другомъ языкѣ, кромѣ испорченнаго нѣмецкаго или еврейскаго, а потому немудрено если въ глазахъ образованнаго общества онъ болѣе похожъ на автомата, нежели на существо, коему Провдѣніе назначило мыслить, дѣйствовать и стремиться по законамъ разума, сердца и свободной воли. Но прежнія заслуги раввиновъ, боровшихся съ фанатизмомъ и беззаконіемъ феодалной Европы, въ защиту своего народа, поставленнаго виѣ покровительства законовъ, возвысили ихъ въ глазахъ народа, привыкшаго прибѣгать къ нимъ за помощію и совѣтомъ. Нынѣ же, когда въ Европѣ законъ составляетъ одинаковое убѣжище, для вѣсхъ народовъ и сословій безъ различія вѣры, когда насиліе сдѣлалось предметомъ презрѣнія, когда религія перестала быть теоріей, а проликла въ жизнь; —

и уже по дѣйствіямъ челоѣка судятъ о его религіозныхъ убѣжденіяхъ; нынѣ, повторяемъ, прежнее направленіе и образованіе раввиновъ невозможно; — общество требуетъ отъ нихъ другихъ условій, иной дѣятельности; — а благодаря уваженію народа къ раввинскому званію, они своимъ примѣромъ, высокою нравственностью и умѣніемъ помирить законы Моисея съ требованіями жизни, должны указать Евреямъ путь, которымъ они могутъ приобрести имя гражданъ и полезныхъ собратій тому обществу, среди котораго живутъ. — Пусть Евреи разъ войдутъ на эту дорогу и вѣковыя недоразумѣнія между ними и туземцами прекратятся на всегда; а удовлетворяя требованіямъ правительства и общества они по необходимости должны приобрести права и преимущества, на равнѣ съ прочими жителями.

Безъ сомнѣнія и у насъ есть уже Евреи, раздѣляющіе воплѣ эти убѣжденія и стремящіеся къ ихъ осуществленію, но это только исключенія и примѣры ихъ не возбуждаютъ сочувствія до тѣхъ поръ пока масса народа не пойметъ этой потребности, пока, такъ сказать, систематически, постепенно не будутъ приняты мѣры, для развитія между Евреями этого сознания; — и въ этомъ то случаѣ открывается обширный кругъ дѣятельности, для новаго поколѣнія раввиновъ. Соединяя въ себѣ власть начальника общины и блюстителя религіи, онъ своимъ нравственнымъ авторитетомъ и благоразумными мѣрами можетъ вызвать Евреевъ къ новой жизни и полезной дѣятельности.

А. Коревъ.

(Окончаніе впереди).

ПУТЕШЕСТВІЕ ПО ЗАМКОВОЙ УЛИЦѢ ВЪ ВИЛЬНѢ.

(Статья Павла Кукольника).

(Продолженіе.)

Въ 1653 г. во время приключившейся заразы, Іезуиты, оказывая такую же помощь страдающимъ, лишились восьми челоѣкъ, въ числѣ коихъ находился Юрій Гедройць, молодой челоѣкъ, вступившій въ орденъ именно въ то время когда началась зараза, и именно съ тою цѣлю, чтобы быть полезнымъ страдающимъ. — Въ продолженіи шести мѣсяцевъ онъ служилъ имъ неутомимо, наконецъ исповѣдуя умираю-

щаго, заразился отъ него, и умеръ на 35 году своей жизни.

Зная, что наружность дѣлаетъ сильное впечатлѣніе на чувственныхъ людей, они придавали своимъ религіознымъ обрядамъ столько торжественности и великолѣпія, что этимъ однимъ увлекли на свою сторону многихъ диссидентовъ средняго сословія. — Такимъ образомъ въ 1586 году въ праздникъ Тѣла Христова, они вышли изъ костела св. Іоанна съ такою процессіей, какой Вильно до тѣхъ поръ не видало. Впереди шли студенты съ горящими факелами въ разныхъ символическихъ одеждахъ. Одни представляли святыхъ пророковъ, передъ которыми несли веригу и копье. Другіе одѣты были въ дѣянныя бѣлыя платья, представляя подвижниковъ. Между ими видны были ангелы съ крыльями украшенными золотомъ и камнями. Въ срединѣ несли крестъ блиставшій золотомъ и драгоценностями. Множество иновѣрцевъ, Татаръ, Турокъ и Жидовъ съ женами и дѣтьми толпились около процессіи, чтобы посмотреть, какъ Католики славятъ своего Бога.

Въ 1640 году праздновали Іезуиты съ необыкновеннымъ торжествомъ и великолѣпіемъ столѣтній юбилей со времени своего основанія. Празднество это продолжалось 8 дней. Украшенія костела св. Іоанна превосходили богатствомъ и великолѣпіемъ все, что только можно было видѣть до тѣхъ поръ въ Литвѣ. — Литургія, процессія, пѣніе, музыка и проповѣди, продолжались каждый день отъ разсвѣта до глубокой ночи.

Подрожая Іезуитамъ въ этомъ отношеніи Уніаты праздновали подобнымъ образомъ въ 1642 г. день Полоцкаго архіепископа Іосафата. Начиная отъ каедральнаго костела до Троицкаго монастыря разставлены были въ два ряда разнаго рода люди переодѣтые воинами и представлявшіе войско раздѣленное на три части. — Первая представляла армію Іосафата царя Іудейскаго, имѣя въ принадлежності напминавшій тогданшнюю эпоху. Вторая представляла войско Іосафата Индійскаго. Въ третью шли студенты и городской совѣтъ въ парадныхъ одѣянняхъ, за ними тянулася великолѣпная колесница на которой стоялъ торжествующій Іосафатъ, окруженный юношествомъ, одѣтымъ на подобіе музъ и поющимъ гимны при звукѣ трубъ и литавровъ.

На срединѣ пути воздвигнуты были триумфальныя ворота, въ которыхъ Базиліане встрѣ-

чали шествіе и потомъ всѣ вмѣстѣ отправлялись въ Троицкій монастырь, гдѣ литургія и нѣсколько похвальныхъ словъ архіепископу Іосафату, произнесенныя разными лицами, заключали празднество.

Въ 1677 году по случаю выбора папы Иннокентія XI, на Вилненкомъ рынкѣ выставленъ былъ обелискъ на подобіе находящагося въ Римѣ передъ церковью св. Петра.

Въ костелѣ св. Іоанна долгое время раздавался краснорѣчивый голосъ ректора академіи кс. Петра Скарги, котораго проповѣди до сихъ поръ считаются въ числѣ образцовыхъ.

По уничтоженіи ордена Іезуитовъ костель перешелъ въ вѣдомство академіи, а потомъ университета. Въ 1826 году во время 50-ти лѣтняго церковнаго юбилея въ этомъ костелѣ проповѣдникъ университетскій кс. Боровскій восхвалялъ и трогалъ сердца слушателей своими прекрасными поученіями, о которыхъ съ умиленіемъ вспоминаютъ живущіе еще доселѣ его слушатели.

Зданіе это громадно, величественно, и въ своемъ родѣ прекрасно. — Самая великолѣпная его часть обращена на западъ и къ сожалѣнію скрыта между строениями принадлежавшими университету. Надобно взойти на дворъ, чтобы видѣть этотъ поразительно-прекрасный фасадъ раздѣленный на четыре этажа, украшенный соответственными колоннами и статуями. На улицѣ стоитъ исполненная четырёхугольная колокольня, отъ которой въ прежнія времена тянулася заборъ до восточнаго конца костела. Этотъ заборъ сѣснялъ улицу и закрывалъ зданіе, и потому въ 1828 году, при общей перестройкѣ костела, сломанъ. — Черезъ это очищено болѣе мѣста около костела и самое зданіе много выиграло представляясь взорамъ прохожихъ въ цѣлости. Жаль только, что архитекторъ желая украсить входъ въ костель, съ боку пристроилъ къ нему четыре коринскія колонны, которая вовсе не соответствуютъ готической архитектурѣ зданія.

Съ этого мѣста замковая улица принимаетъ названіе большой, которая тянется до ратуши. — Такъ какъ оба эти названія принадлежатъ одной улицѣ неизмѣняющей своего направленія, то мы будемъ продолжать наше путешествіе и подвигнемся далѣе.

(Продолженіе впереди).

*) Чацкій томъ III Розправа о зюддахъ.

***) Въ чемъ однако нельзя безусловно обвинять Евреевъ.

się więc, że z tego i innych powodów rząd tu-tejszy nie ośmielił się mimo nalegania Rzymu i Wiednia wdać się w sprawy Włoch środkowych. Generał Filangeri dotąd nie ma ostatecznego uwolnienia; schodzi on z widowni politycznej okryty niesławą, iż nie powolił królowi zręcznie trybu rządzenia swojego ojca. Poseł piemoncki Villamarina, używając wszelkich środków pojednania, stara się skierować rząd na właściwszą drogę, i odwrócić go od słuchania zgubnych rad austriackich.

F R A N C J A.

Paryz, d. 14 lutego.

Mówią tu o nadesłanym z Londynu projekcie konferencji wielkich mocarstw dla załatwienia sprawy włoskiej; trudno wierzyć, aby się to lepij udało od przyznanego z takim rozgłosem kongresu.—Otworzony został kredyt 33 milionów franków na wyprawę chińsko-indyjską. Podług rozkładu tej summy opłata żołdu wyniesie 8,600,000; rzemieślników 3 miliony; żywność i zapasy wojenne 18 milionów.

d. 16 lutego.

Rozchodzi się pogłoska, że cesarz Napoleon prosił Ojca s. aby sam wskazał projekt załatwienia trudności, zachodzących w Romanji. Jeżeli podane propozycje hędą mogły być przyjętymi, rząd francuzki postara się o odkład wcielenia Legacji do Piemontu. Książę Grammont zdaje się niewiele mieć nadziei w powodzenie rzeczonoego środka. Jeśliby dwór rzymski zeszedł z raz obranej drogi, t. j. z tego twierdzenia, że Ojciec s. związany przysięgą praw Stoicy apostolskiej do Romanji zręcznie się nie może, osłabiłby stanowisko na którym się opiera; jeśliby znowu dał na piśmie zobowiązanie do reform, i wyraził, jakie te reformy być mają, potępiłby dotychczasowy rząd Romanji; same zaś propozycje zmian, jakie zaprowadzić byłby skłonny, oddane na sąd dzienników, i zapewne rozmaicie, mniej lub więcej opacznie wykładane, ubliżyłyby powadze panującego, a powstańcom posłużyłyby za nowy akt oskarżenia papieskiego rządu. Kto wie, czy nie mianoby prawa podejrzewać gabinetu francuzkiego, iż zamierza gabinet papieski wyprowadzić w pole.

(Nord.)

P. Fazy zwraca uwagę swoich spółobywateli na niebezpieczeństwa, jakie za przyłączeniem Sabandji do Francji zagrozić mogą Szwajcarii. Dla odwrócenia wszelkiej obawy, legacja francuzka w Bernie otrzymała poruczenie uspokoić rząd federalny oświadczając, iż cesarz nie tylko nie ma zamiaru uszczuplić choćby w najmniejszej części Szwajcarii, ale przeciwnie, jeśli okaże się tego potrzeba, rozszerzy jej granice i umoeni je, dla zabezpieczenia neutralności związku.

Książę Metternich przed dwoma dniami miał długą konferencję z Cesarzem.

Ma tu w krótkość wyjść ważna broszura o Romanji, napisana przez Margr. Pepoli.

Na ostatniej radzie ministrów cesarz miał stanowczo oświadczyć, iż Sabandja do Francji będzie przyłączoną. Dwór turyński został z Paryża uwiadomiony, że powcieleniu Włoch środkowych do Piemontu, to państwo tak spójnie, iż zabezpieczenie granic francuzkich stanie się nieuchronnym. Hr. Cavour wprowadził odpowiedź gabinetowi londyńskiemu, że Piemont daleki jest od wszelkiego ustępstwa; lecz lord John Russel niewiele przywiązuje wiary do tej odpowiedzi, i owszem oświadczył w parlamencie, że gdyby ustępstwo nastąpiło, wówczas Anglja czuwać będzie nad zawarowaniem neutralności Szwajcarskiej. Z Francji dochodzą wieści, że ze strony piemonckiej przed-

sięwzięte są rozporządzenia do oddania Sabandji, bo silna komenda wojskowa ma mieć swój sztab w Grenoble, poddział zaś jego w Chambery. Własność korony Piemonckiej przeniesiona zostanie do opactwa Haute-Comté, gdzie są groby książąt Sabaudzkich. Opactwo to traktatem zapewnione będzie królowi Wiktorowi Emmanuelowi. Co do Nizy, rzeczy pozostałe w obecnym stanie.

Król Wiktor Emmanuel udzielił order an-nuncjaty marszałkowi Randon, lecz ponieważ podług statutów rzeczonoego orderu, tylko katolicy posiadać go mogą, marszałek zaś Randon jest protestantem, wydana zatem być musiała osobna w tej mierze dyspensa.

Podług rozkazu ministra wojny z d. 13 lutego, dowódcy korpusów starać się powinni co największą liczbę doświadczonych żołnierzy w szeregach za ich zgodą zatrzymać; cały też zapas ubiory i innych przedmiotów postawić na stopie wojennej.

(Pr. Ztg.)

A N G L J A.

Londyn, d. 14 lutego.

Przeciw wszelkiemu oczekiwaniu, opozycja parlamentarna postanowiła przedstawić w przyszły poniedziałek poprawki do głównych rozporządzeń budżetu p. Gladstone. Dla znajomego umiarkowanie i bezinteresowność przywódcy stronnictwa konserwatystów, postanowienie takie ma wielką wagę; aby je powziąć, członkowie tego stronnictwa musieli się przekonać, że dobrze rozumiany interes kraju wiele mógłby uciepieć, i że pewni są jeżeli nie większości, to przynajmniej potężnej mniejszości, zdolnej zachwiać gabinet.

Na meetingu zwołanym wczoraj u margrabiego Salisbury, prezesa rady ministrów za ostatniej administracji lorda Derby, liczone 174 członków należących po większej części do miasteczek; członkowie konserwatyści przedstawiający hrabstwa, prawie wszyscy bawią w swych dobrach, korzystając z dobrej pory do polowania. Otóż większa część członków stronnictwa konserwatywnego nie tylko że składa się z przedstawców hrabstw, ale nadto na tych ostatnich najwięcej liczy stronnictwo. Trzeba więc dodać ich wszystkich do 174 członków, którzy wczoraj *jednomyślnie* postanowili walczyć przeciwko budżetowi. Konserwatyści zapewniają, że obiedwie strony się równoważą w izbie gmin, liczą także na poparcie kilkunastu członków niezawisłych i na silną pomoc członków irlandzkich, chociaż względem tych ostatnich zachowują się bardzo oględnie.

Pomimo tych rachub mniej więcej dokładnych, i tych nadziei mniej więcej uzasadnionych, sądząmy przecież, że słaba większość przechyli się na stronę rządu.

Przedwstępne rozprawy nad budżetem i polemiką w naszym dziennikarstwie, potwierdzają to, cośmy już powiedzieli o głównych zarzutach czynionych sprawozdaniu finansowemu p. Gladstone. Dziś dodajemy, że w opinii pewnych naszych mężów stanu, negocjacje w przedmiocie zawarcia traktatu i sposoby jego wykonania przez rząd zalecane, nadwężają przywileje korony, której w danych razach służy prawo sprzeciwiania się wywozowi towarów. Do tej wątpliwości głównie daje powód wolny wywóz węgla. Bądźcie pewni, że będą interpellacje w tym względzie.

Ze sprawozdania w izbach przekonał się, że kwestja przyłączenia Sabandji i Nizy, zawsze bardzo żywo zajmują się w parlamencie.

Depesza telegraficzna was zawiadomiła, że na prośby lorda Palmerstona p. Kinglake odro-

czył swój wniosek na czas nieograniczony. To nieprawda: szanowny członek oświadczył w izbie, że ponowi go d. 28 b. m. Nie dziwcie się, że p. Kinglake oświadczył, że znany mu jest traktat ustąpienia Sabandji i Nizy do Francji od osoby, która zajmowała się jego przepisaniem. Nie dziwcie się także, że dyplomacja na wszelki wypadek zajmuje się projektem utworzenia trzech kantonów szwajcarskich z Sabandji, ponieważ ich neutralność, zapewniona przez wielkie mocarstwa, zabezpieczałaby zarazem granice Francji i Włoch.

Dzienniki niedokładnie podały mowę lorda Malmesbury, powiedzianą wczoraj w wieczór w izbie lordów, opuścili bowiem jeden najważniejszy wyraz, a mianowicie, że szlachetny hrabia pragnąłby konfederacji włoskiej *neutralnej*; opuszczenie tego ostatniego słowa znacznie zmieniło myśl jego mowy.

W sferach dobrze zawiadomionych powiadają, że na dwóch radach ministerjalnych, które we czwartek i w niedzielę odbyły się w Tuilleryach, rozstraszano kwestję przyłączenia. Na pierwszej radzie cesarz Napoleon zachował najzupełniejsze milczenie; na drugiej oświadczył się za przyłączeniem. Wieść ta bardzo prawdopodobna może być przedwczesna, podobnie jak i ta, że margrabia Pepoli dostrzegł w Tuilleryach usposobienie przyjaźniejsze dla kurji rzymskiej.

Reforma korporacji municypalnej w City, jest na porządku dziennym w izbie gmin. Skoro rozpoczną się rozprawy nad projektem prawa ministerjalnym, podamy bliższe szczegóły w tym przedmiocie. Tymczasem, nie można powstrzymać się od wyrażenia podziwu, z jaką nieświadomością rzeczy pewne dzienniki paryskie traktują tę reformę. Nie chodzi wcale o zniesienie urzędu lorda majora, jak chcą mieć te gazety, — ale jedynie o zmniejszenie liczby aldermanów, zniesienie *Livery* (ciała uprzywilejowanego wybieranego pomiędzy korporacjami City) i o niektóre inne przemiany, mające na celu zbliżenie w ustawie do innych miast trzech królestw, City londyńskiej zachowującej dotychczas odrębne przepisy.

(Ind. B.)

A U S T R J A.

Zapatrując się na teraźniejszy stan Austrii, uważamy, iż systemat centralizacji wprowadzony przez księcia Szwarzenberga, na miejsce uprzedniego systematu oddzielnych administracji każdej prowincji, sprowadził ważne ulepszenia w rolnictwie i położeniu włościan. Ale w ogólnym urzędzeniu spraw cesarstwa, złożonego z tak rozmaitych żywiołów, systemat centralizacji okazał się niedogodnym. Rząd obecnie usiłuje pogodzić te trudności; ale ani zebranie mężów zaufania, ani urządzenie wyłącznych komisji ani ogłoszenie rozmaitych osobnych ustaw, nawet niektóre ustępstwa wy-maganom narodowym, nie mogą zaradzić złemu. Powszechnym jest życzeniem mieć reprezentacją narodową; nikt jednak nie zechce doradzać Austrii, aby to uskuteczniła, ważne bowiem wynikiłoby stąd niedogodności. Reprezentacja narodowa przy centralizacji niepodobna jest w Austrii dla tego, iż na sejmie oddzielne narodowości we wzajemnych zatargach zniweczyłyby wszelkie usiłowanie ogólne. Ale jeżeli powszechny sejm austriacki jest niemożliwy, natomiast w różnych oddzielnych krajach mógłby istnieć. Austrija w ciągu kilku wieków otrzymała się tego trybu i była kwitnącą. Wojny XVII wieku niewiele zostawiły ocalonych praw narodowych, a potężni monarchowie, jak Ma-ri-a-Ter-e-s-a i Józef II, bardziej jeszcze je osłabili.

Leopold II był im przychylny a Franciszek I. umiał nawet wyciągnąć z nich nowe siły żywotne dla państwa. Od r. 1816 do 1826 wrócił on wszystkie prawa oderwanym czasowie prowincjom, które potem znowu przyłączone zostały do cesarstwa. Nawet w Lombardo-Weneckim królestwie, przywrócone były znowu centralne zgromadzenia. Wszystkie jednak te ustawy przybrały raczej formę pozoru niż rzeczywistości. Zgromadzenia narodowe zbierały się dla tego, aby zatwierdzić wymagania rządu w pieniądzech i ludziach. Siedmiogród tylko i Węgry posiadały rzeczywiste prawa. Jakkolwiek nie dostateczną jest konstytucja Węgierska, naród jednak przywiązany był do niej i ona była jedynym ogniwem, utrzymującym związek z Austrią. Dopóki konstytucja węgierska była szanowana, cesarze mogli liczyć na wierność ludu węgierskiego. We wszystkich odtąd prowadzonych wojnach, Węgry były główną podporą Austrii. Jeśliby Austrija wskrzesiła nawet konstytucję węgierską i Tyrolu, w innych prowincjach reprezentacja nie byłaby miała barwy politycznej, lecz tylko miejscową, na wzór francuzkich powszechnych rad departamentowych, zajmujących się wyłącznie potrzebami miejscowemi. Duchowieństwo i szlachta mają w Austrii przewagę nad innymi stanami; lecz jeśliby system reprezentacyjny został przyjęty, li-czebnie wpływ ludu wziął by górę. Baron Kolchberg radzi złożyć reprezentację narodową 1. ze szlachty; 2. z wielkich właścicieli ziemskich nieszlacheckiego pochodzenia 3. z naukowych i rolniczych towarzystw; 4. z izb handlowych; 5. z rad miejskich. Wybor reprezentantów padać powinien tylko na ludzi gruntownie usposobionych. Takie sejmy, pozbawione żywiołu politycznego byłyby pożyteczne, narodowości zaś przyjęłyby tego rodzaju reformę z wdzięcznością. Zapewne to jedno nie usunęłoby trudności zawikłanego obecnie stanu Austrii, ale pozostałoby przekonanie, iż rząd bierze rozbrat z zadawiałym systematem, Europa nawet byłaby rada z takiego obrótu rzeczy, niepewność bowiem powszechna wypływa z obecnego upadku Austrii, która właśnie dla bezpieczeństwa powinna być państwem silnym i poważanym.

(R. J.)

Wiedeń, d. 16 lutego.

Gazeta Kolońska otrzymała z Wiednia nieprawdopodobną wiadomość, że baron Eskeles został upowazniony do układów o sprzedaż Wenecji; że Austrija zupełnie przychyliła się do tej kombinacji; że nawet summa żądana nie jest wysoka; za nieodzowny jednak warunek kładnie, aby przypadającą według ludności ilość długu narodowego, tudzież wszystkie pożyczki wyłączenie na Wenecję zaciągnięte, przez nabywcę przyjęte zostały. Układy są jakoby w biegu.

— Dziennik Wędrowiec utrzymuje, iż z najpewniejszego źródła może upewnić o bezzasadności pogłoski, co do zamknięcia uniwersytetu Jagiellońskiego.

— Wiadomość, że Gonfaloniere ferarski Camerini zapisał cesarzowi austriackiemu 60 milionów franków, okazała się mylną. Bogacz ten zostawił całego majątku 3 miliony skudów i zapisał te summy rzymskiej propagandzie, oddając ją wedle tej swojej ostatniej woli w opiekę cesarzowi Franciszkowi Józefowi.

P R U S Y.

Po dójściu do skutku organizacji wojska pruskiego, skład jego będzie następnym: Piechota. 9 pułków gwardji i 72 pułki linjowe, każdy po 3 bataljony, ogół 243 bataljony; 10 bataljonów strzelców

OBRAZKI LITEWSKIE.

PRZEZ

Ignacego Chodźkę.

Klasztor w Zaświrzu.

„Jei viennent mourir les derniers bruits du monde, Nautonier sans étoile, abordez, c'est le port! Jei l'ame se plonge en une paix profonde; Et cette paix, n'est pas la mort.“

Lamartine.

„Zeglarzu! w burzach życia oto port bezpieczny! Tu wiatr i fale świata konają u progu; Tu myśl, serce i dusza, znajdują pokój wieczny, Pokój nie śmierci w grobie—ale życia w Bogu!“

A. E. Odyniec.

— Nad brzegami pięknego Swirskiego jeziora, otoczony i zakryty wysokim i wiecznie zielonym sosnowym borem, tak, że ślizgającym się po jeziorze łodziom, krzyż tylko z wież kościelnych objawia się z góry i błogosławi: wznosi się klasztor mурowany, przez zakonników s. Eljasza (*) zamieszkały, i przy nim kształtniej lecz skromnej wielkości kościół.

Wracam ja często w pismach moich do tej okolicy, bom do niej ma dusza przylgnał, bo ona moja rodzinna, bo w niej kocham piękną naturę rozwijającą się tu, razem wspaniale i wdzie-

cznie; bo nakoniec czerpam z niej pełnym sercem, to upragnienie i błogie uczucie miłości powszechnej dla ludzi, miłości tkliwszej jeszcze dla ziomek moich, dla ziemi mojej, dla wiary mojej, dla przodków moich, ich cnót i obyczajów, która, jeżeli nie dość żywo maluje, jeżeli nie umiem równie jak czuję, przelać w serca czytelników moich... to, że uczucie człowieka wyższem jest od talentu autora, lub że się ono samem przepełnieniem tłumi i gmatwa, jak zdroj wezbrany, wylewając się z brzegów, przejrzyć się w sobie nie daje, czyste dno swoje zakrywa i maci.

Mur wysoki, otaczający klasztor i kościół, obejmuje razem niegdyś cmentarz, dziś ustronne zacisze, samotnemi tylko kroki zakonników wydeptane; gdzie niegdzie na nim kurhanki zieloną murawą pokryte, przypominają dawniejsze przeznaczenie tego miejsca, i razem przeznaczenie człowieka, nasuwające się zawsze, i kończące wszelkie głębsze zadumania i myśli...

A któżby się tu im odjąć zdołał? Stare litewskie klony i brzozy podpierają wewnątrz ten mur dokola; a szerokie swe warkocze i konary przerzucając na drugą stronę, objęły go zda się na swą własność— w ich cieniu uroczysta cisza, łagodna i smutna w każdej dnia godzinie przycmiona pomroka, wtóruje religijnemu okolo ścian świątyni skupieniu ducha, wznoszące go się natenczas ku Bogu i pytającemu się Go

z pokorą, o tajemniczą przyszłość nieśmiertelności!!!

Iluż tu może rozbitków losu, skołatana łódź swojego życia, którą w burzach i odmętach świata sterować nie zdołali, uragającą na brzegu kopnąwszy nogą, schroniło się na reszcie dni swych, w to spokojne ustronie; wewnątrzne walki i utraipenia swoje, przed ludźmi kryjąc habitem, przed ołtarzem kojąc modlitwą.

Ileż może razy nie jeden z nich, poglądając stąd na rozległe jezioro, ścigał okiem czołotka unoszące się po niem... i łączył myśli swoje z nadzieją zarzucającego sieć rybaka... a gdy ten matnia wyciągnął próżną, tamten smutnie pokiwał głową, i mruknął ponuro „O to moje dzieje“!

Takich dziejów świat jest pełny—bo życie ludzkie, ten drammat bez rozwiązania na tym świecie, jest nieprzerwanem pasmem żądzy, trwogi i zawodów, które los zwykle mylny, różno-wzorem dla każdego przetyka wątkiem.

„Chceszże na świecie los twój zrównać z bogi? „Dokaż dwóch rzeczy—zbańż żądzę i trwogi!“ powiedział jeden ze znakomych naszych poetów (**). U kresu więc takiej tkaniny, ktoby uspokojoną myślą chciał przebiegać zwój jej cały: ktoby ten świat omamień swoich, prze-

*) A. E. O.

prowadzając przed oczyma swój duszy, rozważał czem on go ludzi i drażnił, a czem straszyl i odrażał? czem smucił i nudził, a czem pociągał i bawił? słowem, czem żądzę a czem trwogę obudzając na przemiany, czem się nakoniec, co niestety najczęściej bywa, obmierzył?... i ktoby w tych rozważaniach i zadumach polubiwszy sobie, co znowu naturalnie stać się musi, myśl swą czystą, swobodną i upojoną, po swych wspomnieniach—po całym świecie szerokim—po całej ludzkości rozszerzał... taki niech szuka cichego ustronia, podobnego temu, które tu opisuję; bo im piękniejsza oteczy się natura, tém się laciiej do tego snu pełnego miłych marzeń zakolysze, a gdy jeszcze najdzie tam ludzi, którzy, czy to dobrowolnie w zakonne wwiązani szluby, szukają życia w Bogu, czy to, jako i sam, ulegli skłonności ku samotnemu odludnieniu, przekoram życia natęchnionę, sympatyzować z nim będą: takiemu błogie chwile tam spędzone, głęboko wejdą i wpoją się w serce... a jeżeli na nowo i gwałtem świat go wywoła i sobie przywłaszczy, wyniesie on stamtąd niezawodnie, dla siebie skarb najdroższy, to jest: pokój i swobodę duszy—a dla ludzi, w słowach: łagodność, miłość i pobłażanie,—wczynach: przykład i naukę.

*) Karmelici.

i karabinierów, 116 batalionów piechoty obrony ziemskiej.

Jazda. 8 pułków gwardji i 48 pułków linjowych, ogół 56 pułków, każdy po 4 szwadrony.

Artylleryja. 9 pułków artylleryji; każdy z nich ma 9 zupełnych batterji, prócz 3 batterji konnych, 5 rot roboznych, 9 rot artylleryji fortecznej, 1 rota fejerwerków.

Inżynjerja. 9 batalionów pionerów, każdy po 4 roty, dwie roty zapasne.

Pociągi. 9 batalionów, każdy w 2 oddziałach.

5 pułków piechoty gwardji do dnia 1 października liczyć mają po 640 głów w bataljonie. Ze 4 pułków mających się utworzyć, z początku każdy z nich liczyć będzie tylko po 2 bataljony albo 270 głów; w dniu 1 paździer. każdy z nich składać się już będzie z 402 ludzi we 4 rotach.

Istniejące 32 pułki i 8 pułków rezerwy liczyć będą każdy po 538 ludzi.— 32 nowe pułki z początku, składać się tylko mają z 418 ludzi w każdym bataljonie. Reorganizacja artylleryji i pociągów rozpocznie się 1 maja. Ćwiczenia wojskowe dla obrony ziemskiej nie będą miały miejsca w tym roku. (Nord)

Poznań, d. 13 lutego.

Odnowienie towarzystwa kredytowego w W. Ks. Poznańskim jest kwestją żywną dla tego kraju. W drodze administracyjnej, próby o to właściciele ziemskich znalazły nieprzełamane trudności; jedyna nadzieja w toczącym się teraz sejmie pruskim; było słyhać, że książę Sułkowski miał wnieść w izbie panów żądanie właścicielei w tej mierze, teraz donoszą, iż uczyni to książę Wilhelm Radziwiłł. Osobiste znazczenie, pokrewieństwo z domem panującym, powaga, jaką obszerne posiadłości w W. Ks. Poznańskim słowem książęca nadać mogą, pozwała wróżyć, że izba panów poprze wniosek dostojnego swego spółczłonka.

Z liczby posłów polskich na sejm tegoroczny jeden tylko hr. Cieszkowski bywa z małżonką u dworu. (G. C.)

DEPESZE TELEGRAFICZNE.

London, d. 15 lutego.

Na wczorajszym wieczornym posiedzeniu izby wyższej, margr. Normanby żądał aby lord J. Russel złożył korespondencję z lordem Cowley od d. 1 Stycznia b. r. tyczącą się Sabaudji i Nizy. Utrzymał nadto, że rządy Włoch środkowych zaprowadzone zostały wbrew woli ludności.— Odpowiedział mu lord Granville: minister spraw zagranicznych przeszłego gabinetu, lord Malmesbury oświadczył w swoim czasie, iż spodziewa się skłonić rząd do odstąpienia polityki nieinterwencji. Przeszły gabinet chciał zapewnić niezależność Włochom, lecz niezgadzał się na osiągnięcie tego celu kosztem ustępstwa Sabaudji i Nizy, w tym bowiem razie też niezależność byłaby najniepewniejszą, gdyż z jednej strony klucze do Włoch znalazłyby się w ręku Francji, z drugiej zaś w ręku Austrii. Lordowie Clarinarde i Cardigan są przeciwni oderwaniu Sabaudji od Piemontu. Lord Derby zapytał: czy wiadome są rządowi ostateczne zamiary cesarza Napoleona co do Sabaudji, i co rząd w tej mierze myśli. Lord Granville odpowiedział, że rokowania są jeszcze w biegu, dodając, iż to co donosił w przeszłym tygodniu, było najświeższą odpowiedzią Francji w tym przedmiocie. Lord Ellenborough twierdzi, że Piemont niema prawa ustąpić Sabaudji bez zezwolenia wielkich mocarstw.— Daily News zdaje sprawę z meetingu konserwatystów, na którym lord Derby oświadczył: iż dalecy od zamiaru obalenia gabinetu, chcą tylko uczynić demonstrację z powodu budżetu. Dziennik Morning-Post donosi, że torysowie zarzuty przeciw budżetowi zamkną we 4 następnych szczegółach:

Powiększenie podatku dochodowego, uchylenie opłat od papierni, rozciągnięcie podatku na sprzedaż piwa, i traktat handlowy, w którym powstaną przeciw wywozowi węgla.

London 21 Lutego.

Wczoraj na posiedzeniu izby gmin p. Disraeli uczynił następne wniesienie: „izba nie przystąpi do roztrząsania zmian taryfy, dopóki nie będzie zatwierdzony traktat handlowy.“ P. Gladstone bronił drogi wybranej przez rząd w tym przedmiocie, pp. Kern i Fitz-Gerald wniesienia p. Disraeli. Minister spraw zagranicznych lord

John-Russel oświadczył, iż to wniesienie przeciwne jest konstytucji; przy głosowaniu odrzucono je większością 293 przeciw 230 głosów.

Paryż, d. 17 lutego.

Monitor umieścił depeszę przesłaną przez p. Thouvenel księżęciu Grammont pod dniem 12 Lutego. Zastanawia się w niej nad wypadkami, które przygotowały obecne położenie rzeczy; wymienił są przyczyny złego, i wykazano na kogo spada odpowiedzialność. Przypomina to, co zaszło w Romanji przed i w ciągu wojny i zwraca uwagę, że z dniem, w którym Austriacy opuścili Romanję, te wypadki stały się nieuchronnemi. Z rozpoczęciem kroków nieprzyjacielskich ogłoszono neutralność państwa kościelnego, Austriacy mogli ze wszelkim bezpieczeństwem czuwać nad utrzymaniem spokojuści w Legacjach, tak jak Francja uczyniła to w Rzymie. Nie należy do nas, mówi p. Thouvenel, sędzić o pobudkach, które skłoniły Austrię do zamiechania swojej roli; Francja pozostała wierna raz obranej drodze. Po wyjściu Austriaków, powstanie wybuchło, lecz nie podobna przypisywać go Francji. P. Thouvenel przypomina rady udzielone papieżowi 14 lipca, aby zgodził się na reformy, lecz te rady nie były przyjęte. Rząd rzymski zamiełwał wszelkiej zręczności przywiązania do siebie Legacji. Wówczas cesarz napisał list 31 grudnia. P. Thouvenel, przypomniał dowody wsparcia udzielanego papieżowi, począwszy od r. 1848, następnie dodaje: „Można z powyższego wykazu zrozumieć, jak rząd francuzki byłby szczęśliwym i dziś nawet, gdyby mógł znaleźć kombinację zdolną zmniejszyć kłopoty stolicy św. Lecz najlepsza wola Francji jest narażoną na niepowodzenie w obec niepokonanych trudności. Nietylko bowiem chodzi o powrócenie Legacji papieżowi, lecz należy znaleźć środki zachowania ich w jego władzy, bez nowego zbrojnego ich zajęcia. Wypadki nauczyły, jak ten środek byłby bezsilny do uleczenia z tego. Przeszłość potępiła środek zbrojnego zajęcia, i Europa utworzyła sobie w tym względzie nieodzowne przekonanie. Podobna polityka byłaby dziś niemożliwą. Gdy więc uderzyła godzina zastanowienia się nad innemi kombinacjami, Cesarz zwrócił na nie uwagę papieża. Oczewiste przeto potrzeby, nagłące względy wzywają do tego Papieża. Nieodzowne postanowienie ojca Ś. nieuznawać istotnego stanu rzeczy, pogorszyłoby jeszcze to położenie i skończyłoby się wywołaniem niepodobiestw również niepokonanych. Jeśli przeciwnie zgodziłby się opuścić stanowisko religijne i przeniesie się na pole interesów doczesnych, które jedynie są w kwestji, może to przyniosłoby, chociaż bodaj czy nie zapóźno, jaką pomyślną zmianę jego sprawie. W każdym razie pozwoliłoby to rządowi cesarskiemu wspierać politykę pojednawczą i rozsądną.“

Książę Grammont upoważniony jest odczytać tę depeszę i zostawić jej odpis Kardynałowi Antonelli.

Paryż, d. 20 lutego.

W dzisiejszym Monitorze ogłoszony okólnik ministra oświecenia i wyznań pana Rouland do arcy-biskupów i biskupów francuzkich. Wyłożono w nim, prawa i zasady, które od najdawniejszych czasów osnuły we Francji, obok niezaprzeczonej władzy kościoła nad religijnym społeczeństwem niezależność państwa, przewodnika polityczno-cywilnej społeczności. Minister przypomina postępowanie Cesarza od roku 1849, który położył zupełną ufność w kościele, zapewnił mu wielkie prerogatywy, nieodwołując się do zastosowania ścieśniających i wyłącznych przepisów, tyczących się religijnych instytucji, lecz nie życzył bynajmniej, aby taka swoboda działania dozwolona w celu dobra powszechnego, użytą być miała za narzędzie zawichrzeń. Minister ostrzega, iż niezgodność widoków między Papieżem i Cesarzem nie ściaga się do kwestji religijnych, lecz jedynie do świeckich. Rozniecenie zatargów między spófobywatelami byłoby optakanem zbroczeniem religji. Minister uznaje, że niezmienna większość duchowieństwa umiała uniknąć podobnego nie-

bezpieczeństwa, lecz ubolewa, że niektórzy kaznodzieje na złe użyli wolności ambony, dopuszczając się obrazliwych alluzji i występnych podżegań. Kraj odpycha tego rodzaju zbroczenie. Minister spodziewa się, że biskupi zwrócą na tor ewangeliczny ludzi, którzy z niego zesłi. Jeżeli duchowieństwo winne jest wielbić papieża, niemniej jest obowiązane do uszanowania i wierności dla cesarza. Tą drogą dadzą się odwrócić wstrząśnienia hańbiące i zgubne dla spokojności państwa. Cesarz poczyła za szczęście, okazywać stateczną opiekę francuzkiemu duchowieństwu, lecz nieodzownie pragnie dla ogólnego dobra, wspierać wykonanie prawa, będąc mocno przekonanym, że biskupi odpowiedzą swemu powołaniu w duchu porządku, pokoju i pojednania.

Turyń, d. 14 lutego.

Rząd nie otrzymał potwierdzenia wiadomości o mających utworzyć się konferencjach między czterma mocarstwami.

Genua, d. 20 lutego

Donoszą z Neapolu pod d. 14 lutego, że minister sprawiedliwości Galetti umarł, miejsce jego zajął p. Roschia. Do Triestu wysłano 30,000 dukatów na zaciągi ochotników do wojska neapolitańskiego. W oddziale jenerała Pianeli uwięziono 200 żołnierzy z powodów politycznych.

Rzym, d. 11 lutego.

Książę Grammont przedstawił Ojcu św. pp. Cadore, Gabrie i Mages. Na przypadek wyjazdu ambasadora z Rzymu, książę Cadore pozostanie tam w charakterze sprawującego obowiązki. Położenie Rzymu jest bardziej zaspakajające; konsolidy stoją na 76,25. W Peruzie od wyjścia odezwę jenerała Fanti zwiększyła się dezereja.

Neapol, d. 11 lutego.

Gabinet nie zmienił się. Napróżno wglądają reform, czekając na upadek gabinetu Palmerston—Russel. Przez niedbalstwo intendentury, wojsko w Abruzzach cierpi niedostatek żywności. Śniegi przerywały komunikacje. Z Sycylii nie nadeszły żadne wiadomości. Król posłał vicehrabiemu Montalembert bogatą tabakierę, ozdobioną brylantami, a panu Ludwikowi Veillot 1,000 louisdorów do Rzymu, dokąd udał się dawniejszy redaktor dziennika l'Univers.

Madryt, d. 16 lutego.

Jenerał Ustariz wysłany został do Afryki z warunkami pokoju.

Wiedeń, d. 21 lutego.

Ogłoszony tutaj został rozkaz cesarski, w moc którego dozwolono starozakonnym nabywać posiadłości ziemskie w dolnej Austrii, Czechach, Morawji, Śląsku, Węgrzech, Wojewodinie, Banacie, Kroacji, Sławonji, Siedmiogrodzie, Illirji i Dalmacji. Na czas posiadania tych majątków, uchylają się obowiązki względem sądów i szkół; starozakonni mogą nabywać też grunta włóscian, jeżeli zgodnie z wymaganiem prawa osiadają na nich i sami będą je uprawiać.

W Galicji, Bukowinie i Krakowie, starozakonni co do praw władania ziemią porównani są z chrześcijanami, którzy kształcili się w gimnazjach, szkołach realnych, agronomicznych, leśniczych, górniczych i morskich, lub też służą oficerami w wojsku. Dalsi zaś mogą do czasu nabywać majątkości, jak w r. 1848 i dzierżawić te, które nie należały do posiadłości nieruchomych wiejskich.

DUMANIE NAD OTWARTYM FORTEPIJANEM.

— „Dobry Mistrz w takim tylko chorze śpiewać lubi. Gdzie czuje, że głos własny w harmonji gubi.“... Adam M....

— Raz o zmroku, pamiętam—marzyłam... Pianino Stało ciche, otwarte—ale przed godziną Płynął z niego jak potok melodją wezbrany, Bo grał na nim artysta znany i koehany— Zmilkł instrument— a jednak skutkiem czy złudzenia, Czy echa zbudzonego, czy mego wzruszenia, Zdało się, że w powietrzu czarodziejska gamma Powtarza się znów dla mnie, wciąż jedna, ta sama! Wiele było fantazji w tej północnej dobie, Jeden zmysł drażnił drugi—jakby chciały sobie Wyprawić jedne drugim zabawę uroczą, Bo mnie razem dźwięk, barwy i wonie otoczą! — Nie dość głosów w powietrzu—obrazków na ścianie, Rozpoczęła się walka w samym fortepijanie!

Ton-cały do pół-tonu mówił: „Ja tu panem, Wszak jestem kość stoniowa—tyś tylko hebanem!“

Wiolin pogardzał basem—bas mrucał ponury, Średnie tony mileżały przygłuszone z góry... W tém coś straszno zabrzmiało jak żałośnie dzwony,

Pękły struny—klawiszowe poszły na dwie strony— — Mój Boże! zawołałam—i cóż to ja słyszę? Gdy jedna dusza wszystkie ożywia klawiszowe, To z nich cudna harmonja splywa na słuchaczy,— A teraz—coż ton-pełny bez pół-tonu znaczy?!

— Dumalam—aż nareszcie zbudzona nad ranem, Widzę że przed otwartym siedzę fortepijanem... Tam jak były klawiszowe w pół-czarne, w pół-białe, Tak i leżą spokojne—mleczące i całe.

— Zkąd się wziął sen tak głośny, gdy noc była cicha?

Ach! może przy mnie z dumą rozmawiała pycha?... Może jakiś fis—panicz, z wyższego wiolinu, Chciał zagłuszyć poczciwy bemoł z basu-gminu? Może minor—poeta i trelik wysoki, Nie pojęli akordu—bo był zbyt głęboki?... — Ach! kiedyż zrozumieją czyste, wyższe tony, Że bez pomocy wtóru, bez basu obrony, Żadne by o nich nigdy nie wiedziały echa!??

— I tak się znać powinny wieżycy i strzecha, I tak się znać powinny rzemiosło i sztuka, I tak się wyobraźnia wiązać i nauka;— Bo wszystkich nót potrzeba na całość utworu, Bo ironja i zazdrość— to fałsz tego choru,— Bo miłość zawsze cechą prawdziwej wyższości, I tam niema harmonji gdzie niema miłości!

G. z G. P.

1860 r. 30 stycznia. Wilno.

JĘDRZEJ BOGORJA MOKRONOSKI

J. BARTOSZEWICZA.

(Dalszy ciąg, ob. Nr. 13).

Rada senatu zakończyła się 26 marca a 30-go już napisano Mokronoskiemu instrukcję, i w niej zalecano, żeby jako najprędzej może wyjeżdżał na Podole. Król pisał przez niego do naczelników konfederacji, to jest do Pana starosty warckiego i do pana podkomorzego rozańkiego. To byli obojeści przyjaciele jenerała. Nie przepisywano mu dalej żadnej formy układow, ale wszystko zostawiono rozsądkowi i woli. Miał starać się o to głównie, żeby konfederacja nakłonić do rozwiązania się, a gdyby to się nie udało, zastrzegano, żeby ostrożnie prowadził układy i żeby nie dawał pozorów do innych bezprawnych kroków. Miał naprzód rozmawiać ze starszyzną i pokazać jej punkta i postanowienia rady senatu, gdyby zaś pomiarował, że słuchają go, miał oddać marszałkom barskim listy królewskie. Mokronoski mógł obiecywać przebaczenie i zapewniać wszystkich konfederatów o łasce pańskiej, ale sam nie mógł stanowić o stopniu tej łaski, tylko odnieść się był powinien do króla: sztafety do Warszawy codziennie miał słać jedne, a drugie odbierać. Gdyby konfederaci wzbraniłi się złożyć broń, jenerał miał wystawiać im skutki oporu, w razie potrzeby miał nawet wezwać wojska koronne i sprzymierzone, które się rwały do boju tém bardziej, że konfederacja nie rządziła się umiarkowaniem. Król póki mógł wstrzymywał wojnę. Jeżeli jednak wojska same na konfederatów uderzą, pójdą większe niebezpieczeństwa. Na przypadek, gdyby jenerał przekonał konfederatów i nakłonił ich do spokojności, powinien był starać się o to, żeby wszyscy na piśmie podali recess od konfederacji do grodów, i żeby wojsko swoje rozpuścili.

Z tego widać, że Mokronoski miał zbyt obszerne pełnomocnictwo; a charakter jego był rzeczywiście rękojmnią, że na złe władzy nie użyje. Mógł odradzać, napominać, prosić, ale i to można było przewidzieć, że przeciw braciom nie wezwie na bój innych braci; artykuł o tém w instrukcji dla niego był zbyteczny.

Właśnie co przed tém poselstwem, dostał Mokronoski po śmierci Eustachego Potockiego, starostwo łtomackie na Rusi (5 marca 1768) (a).

Król pisał przez jenerała także do Suffezyńskiego kasztelana czerskiego, który miał wielkie zachowanie u szlachty, a więc i w Barze, pisał z prośbą, żeby Mokronoskiego listownie zalecił względem konfederacji. Otrzymałszy te listy, nowy starosta łtomacki pośpieszył na Podole (b).

Po drodze odwiedził w lubelskim Suffezyńskiego, i oddał mu listy królewskie. Kasztelana zewsząd zachęciano, żeby przystał do konfederacji, ale chociaż bolało serece, nie dał się Suffezyński naraz skusić. Już tutaj u niego jenerał zaczynał układy. W liście do Ogrodzkiego opisywał wziętość kasztelana i jego prawość, radził żeby go król sobie ujął i wskazywał środek, mógł to zrobić przez pośrednictwo Karasia kasztelana wickiego, który żył niedługo bardzo zażyłe z Suffezyńskim.

a) Sygill: ks. 33 fol.—40.

b) Szczęsny Morawski str. 84.

W połowie kwietnia generał stanął w Krystynopolu u drugiego senatora, u pana wojewody kijowskiego, bardzo podejrzanego królowi, jak wszyscy w owym czasie Potocy. Generał oddawszy mu list perorował i przekonywał, wojewoda zaś słuchał; dumny to był człowiek, i jeżeli ulegał teraz królowi, to więcej pewnie z obawy jak z przyjaźni. — Nasz generał nie mógł słówka wydobyć z wojewody o stanie rzeczy na Podolu, lubo na obietnicach ze strony gospodarza nie zbywało. Repnin prosił w Warszawie Mokronoskiego, żeby wprzód nim do konfederacji się uda, starał się zobaczyć gdzie po drodze z Krecznetnikowem. Uprowadzony Krecznetnik czekał dwa dni w Krystynopolu u Potockiego, ale nie doczekał się i odjechał. To była najważniejsza dla Mokronoskiego wiadomość, jaką otrzymał w Krystynopolu. Jak silna była konfederacja? co zamierza? jakie jej nadzieje? tego pan Potocki mu nie powiedział, może i sam niewiele o tym wszystkim wiedział, zawsze tam jednak w tym milczeniu była na dnie głęboka niechęć dla króla.

(d. c. n.)

PRZEGLĄD MIEJSCOWY

WILNO.

Dziwna przybiera fizjonomją nasz gród sędziwy, w ostatnim tygodniu miesopustu — kłoby w tym czasie patrzył na ożywione ulice, mnóstwo pędzących powozów, ciągle bale i zabawy, mógłby sobie wnioskować, że my tylko bawić się umiemy.

Że szal karnawałowy tak pozawracał wszystkim głowy, iż najpoważniejsi i najstateczniejsi nie mogą się odeń obronić.

Przebieżmy wspomnieniem ostatni tydzień: ileż tu naraz zebrało się balów świetnych, obiadów wykwiutnych, wieczorów mniejszych i większych, szlachet, gór lodowych i t. p. i t. p.; a wszyscy się bawią — bo to ostatki — nie można już na później odkładać.

Nie wymieniamy tu żadnego balu, bo to nie kwestja publiczna, a oprócz tego nie holdowaliśmy nigdy wystawie, ale ochoć szczerzej, co nie zawsze idzie w parze.

Ochoła płynie z potrzeby ducha, a czyż zawsze ona się znajdzie i czy przy takich obwarunkowaniach?

Lecz gdy do zabawy łączy się cel dobroczynny, gdy oprócz chwilowej uciechy, mają na względzie dolę tych nieszczęśliwych, dla których miesopust równie ciężki jak przednowek po wioskach, a może tém boleśniejszy, że mają przed oczami nęcące obrazy lepszej doli, (bo któż wolen od zazdrości) wtenczas wszyscy ludzie dobrej myśli, obowiązani są uchylić czoła przed szlachetną dążnością i każdy wedle swej możności pomagać do urzeczywistnienia zbawiennych zamiarów.

Do takich zabaw w celu dobroczynnym, zaliczamy przedstawienie amatorskie, urządzone staraniem J.W. Pani Nazimow, w sali Pałacowej.

Niech nam będzie wolno w imieniu cierpiących w nędzy, złożyć hold dziękczynny, szlachetnej opiekunce ubogich, jako też i wszystkim co brali udział w doprowadzeniu do skutku, Jęj dobroczynnych zamiarów.

Dochód z przedstawienia o ileśmy mogli się dowiedzieć, wynosił przeszło tysiąc rubli, ileż to rodzin nieszczęśliwych będzie pocieszonych, ile odwróconych rozpacz. Owoc taki trudów podjętych jest ich najlepszą nagrodą.

Widowisko składało się z dwóch sztuk: polskiej i ruskiej, oraz z żywego obrazu: *Kwiaty ożywione*.

W sztuce polskiej: *Odlutki i poeta* Alex. Fredra — rolę *Kapki* przyjął na siebie hr. Eustachy Tyszkiewicz, co się nigdy nie usunął, skoro dobro publiczne wymagało jego współdziałania. Poświęcenie się takowe ze strony uczonego męża, najwymowniejszym jest dowodem jak u nas pojmują obowiązki dobroczynności, i że byle cel znaczny, byle inicjatywa szczęśliwa, a nikt się od współdziałania nie uchyli, każdy gotów nieść swą cegiełkę, dobru bliźnich gwoli.

Ciągle oklaski podczas widowiska najlepiej przekonać musiały hrabiego Tyszkiewicza, że ogół potrafił go zrozumieć, i że przyklaskuje nie tylko grze wykończonj i niezostawiającej nic do życzenia, ale również a może i więcej, jego szlachetnemu poświęceniu.

Nie mamy prawa sądzić gry amatorów, bo oni inne, wznioślejsze cele mieli na względzie, i dla nich pochwała nasza, nie nie doda do tego wysokiego zadowolenia moralnego, jakiego się doznaje po dokonaniu szlachetnego uczynku; po winiamy tylko, że rolę Zuzi grała p-ni Niezabytowska, odlutków pp. Alfred Romer i Bolesław Romer, poety p. Konstanty Niezabytowski.

Ruska sztuka — *Piekna i rozumna, brzydka i głupia*, poszła jeszcze lepiej, jeżeli to możliwe, jak ostatnią razą, kiedyś ją w końcu 1 grudnia zeszłego roku widzieli. Odsyłamy łaskawych czytelników do 1-go numeru pisma naszego, w którym znajdują sprawozdanie z komedji oraz z żywego obrazu, który ostatnią razą,

jeszcze więcej miał uroku, w rozgrupowaniu, tych cudnych kwiatów bożych, zesłanych przez Opatrzność na ten padół płaczu, by biedni śmiertelni więcej tęsknili do raj.

— Niedawno oglądaliśmy prześlizną kopję z Rafaela Madonny, znanj pod nazwą: *labelle Jardiniere*, pędzla znanego artysty p. Tysiewicza, bawiącego obecnie w naszym mieście.

Oryginał tego obrazu znajduje się w Galerji Luwru, najlepsza zaś kopja w Galerji Dreźnieńskiej.

Kopja p. Tysiewicza ma rzadką zaletę wierności z oryginałem, mianowicie w zachowaniu boskiego wyrazu twarzy Matki-dziewicy, Zbawiciela dziecięcia i ś-go Jana.

Rafał pierwszy zasklepił w twarzach swoich Madon, wyraz boskiego macierzyństwa, który od razu uderza, a im się dłużej weń wpatrywać, tém więcej odkrywamy świętości i powabu, i owj niepochwyconj dwoistości charakteru dziewicy i matki.

U poprzedzających go mistrzów nawet u Fra-Beato-Angelico, co się najwyżej wyniosł nad współczesnych, widzimy świętość niebiańską, ale poważną nawet trochę surową, taką jaką się mogła przedstawić, wyobraźni natchnionego ascety.

Ale ten wyraz trochę jednostronny, w obrazach Rafaela brata się z ziemią, widzimy w Madonnie jego matkę miłosierdzia, pod której opieką ucieka się cała ludzkość strapiona. Jeżeli Madonna Sykstyńska z galerji dreźnieńskiej uderza patrzącego potęgą wyrazu oczu, w których gra życie, jasnieje miłość, święta boskość promienije, gdy niemal codziennie odkrywamy w tym obrazie nowe tajemnice przykute do płótna, potęgą natchnienia mistrza, to w wyżej wspomnianym obrazie, którego prześlizną kopję p. Tysiewicza artysta przeznaczył do parafjalnego kościoła w Radoszkowiczach, inny znowu pociąga nas powab, to ten nieporównany spokój, rozlewający się w całej kompozycji; gdy się nań długo popatrzy, odchodzi człowiek pocieszony, a jeżeli przed tém zwątpienie zablizniło mu serce, to odchodzić będzie od obrazu z cichą modlitwą na ustach.

Starzy mieszkańcy naszego miasta pamiętają zapewne ten sławny obraz oryginalny p. Tysiewicza, przedstawiający Magdalę pokutującą, wiele on narobił rozgłosu, a musiał mieć wielkie zalety, kiedy się znalazł antreprenier, co go po całym kraju wozil. Nie widzieliśmy tego obrazu, nie możemy przeto nie stanowczego wyrzec w tym względzie, ale opinia ogółu, przecież musi coś znaczyć dla nas. P. Tysiewicz bawi ciągle w Paryżu, a przybył tylko na pewien czas do kraju, dla dogodzenia potrzebom serca, dla chwili wytchnienia, by się pokrzepić wśród swoich w serdecznym wyłaniu, na dalszą wędrówkę na drodze artystycznego żywota.

Pragnąc zrobić pamiątkę dla swego parafjalnego kościoła, kędy małym chłopięciem pierwsze zanosił modły do Boga, ofiarował do Kurzeńca, jedną ze swych prac najbardziej upodobanych. Skoro nasz łaskawy korespondent z tamtej okolicy, przyszłe nam sprawozdanie o tym obrazie, podzieleny się tą wiadomością z naszymi czytelnikami.

— Słyszeliśmy, że p. Gorecki nadesłał już dla p. Pietkiewicza prześliznę studjum przedstawiające modlącego się zakonnika w dominikańskim stroju.

Widzieliśmy ten obraz w pracowni p. Tadeusza Goreckiego w Paryżu, w miesiącu sierpniu zeszłego roku, i z pociechą możemy przyznać, że stanie on pod względem wykonania wyrazu twarzy, obok ostatniej komunii tego artysty (własność p. Henryka Dłużniewskiego). Replika tego obrazu znajduje się w Petersburgu, a szkic z dwiema osobami w galerji Raczynskiego w Berlinie. Kto tylko zwiadał galerją hrabiego Raczynskiego, ten się mógł przekonać, że do tego zbioru nie weszła ani jedna mierność. Spotykamy tam Kaulbacha, Korneliusa, Ary-Scheffera, Delarocha, a obok tych mistrzów naszego Goreckiego; powiadamy naszego, bo to dziecię Wilna, i jak sam nam oświadczył, skoro ukończy powierzone mu przez p. Pietkiewicza prace, a mianowicie kopję, ze sławnego *Wniebowzięcia Murillo*, ma zamiar wrócić do stron rodzinnych, i stać się w Wilnie.

(x.)

PRZEGLĄD PISM CZASOWYCH.

Czytamy w dziennikach francuzkich nader ciekawą wiadomość, o nowo wynalezionym przez p. Kamila Vert przyrządzie, do kierowania balonów, za pomocą siły pary. Nowo urządony balon nazwał wynalazca rybą latającą (poisson volant). Ma on rzeczywiście kształt ryby, do której u dołu przytwierdza się łódź, podzielona na trzy kompartmenty; w środkowym zamieszcza się machina parowa, a dwa pozostałe przeznaczone dla podróżnych. Za pomocą powozków, zmieniając położenie szruby i ruchomych skrzel, można nadawać dowolny kierunek ruchowi w płaszczyźnie poziomej. Do ruchów pionowych jest przyrząd oddzielny. Pierwsze próby robione były wobec cesarza, w pierwszych dniach b. m. i dobrze się udały, wskutek czego urządza się obecnie taki balon, na wielką skalę, kosztem cesarza.

Najciekawszą stroną tego odkrycia jest nazbyt mała potrzeba paliwa, które wynalazca zastąpił jakimś innym czynnikiem, zachowanym przezeń w tajemnicy.

— Dnia 1 Lutego miał miejsce w Pradze charakterystyczny bal, zakończony kadrylem, ułożonym z samych tylko stawiańskich pieśni. Kadryl był przepłany motywami z marsza Rakoczezo. Wszyscy przytomni Słowianie i Madziary byli w strojach narodowych. We framudze głównej sali stały posągi Bratysława, Przemysława i Ottokara.

— Z otrzymanego w tych dniach prospektu na *Czytelnią dla młodzieży* widzimy, że to pismo perjodyczne od 1 marca będzie wychodziło we Lwowie pod redakcją Karola Ciszewskiego, w odstępach dziesięciodniowych. Dla tego, by dać niejakię pojęcie o celu i słownisku młodzieżą się pisma, przytaczamy tu kilka słów z prospektu: „Nie myślimy, mówi redakcja, że ubliżym w czemkolwiek któremu z wychodzących pism, które mają zasługi skądinąd, jeśli powiemy, że żadne z nich nie jest takie, iżby je młodzież obojgj płci niejako za przewodnika swego obrać i z pożytkiem czytać mogła. Wypływa to po części już z tego, że pisma owe mają na względzie ogół publiczności, ludzi wszelkiego wieku; my zaś przedewszystkiem młodzieżą będziemy mieli na względzie, a w tym kierunku działając, spodziewamy się u wszelkich innych czytelników znaleźć wyrozumiałość i przychylnę przyjęcie. Czytelnia dla młodzieży umieszczać ma opowiadania z dziejów ojczyźnych, utwory poetyckie, powieści historyczne i współczesne, i sprawozdania z literatury bieżącej, oraz rozprawy z dziedziny filologii stawiańskiej i nauk przyrodzonych.

— W Kijowie urządza się wielki koncert na dochód Instytutu muzycznego, mają w nim wziąć udział: pp. Kociński, Modzelewski, Ferry Kletzer, Hermanowski i co tylko jest w tej chwili artystów w Kijowie.

KORRESPONDENCJA KURYERA WILEŃSKIEGO.

Szanowny Redaktorze!

Odebrawszy list od nieznanego mi, ale zycziwego człowieka, a nieznanego stosownem ogłaszać go we własnej gazecie, choć radbym ażeby ludzie wiedzieli ile mi dziś cierpieć przychodzi, jakie przebywam koleje i jak się na to bezstronny zapatruje ogół — przesyłam ci go z prośbą, abyś był łaskaw umieścić w *Kurjerze* i zapytanie p. Hreczyny i moją odpowiedź na nie.

Tam tylko zmieniłem cokolwiek wyrazy korespondenta, gdzie one nazbyt dla mnie były pochlebne, resztę zostawiam jak była.

Za radę najwzięczniej Mu dziękuję i poszedłbym za nią, gdybym nie miał wyższych i ważniejszych celów nad te, które mi niechętni przypisują. Dziś więc przynajmniej, dopóki jeszcze nie wiemy czy potwarze i fałsz, czy dobra wiara górę wezmą, dotrwać powinienem na stanowisku.

Świat lubi się zabawiać potwarzami ale potwarzami gardzi, na chwilę wszystko się ima ludzi, głoszą co posłyszeli, choć nie spełna wiara, ale czas jest wielkim mistrzem sprawiedliwości, odkrywa powody, odsłania twarze zakryte, wyświeca pobudki czynów i pogardą wczesniej czy później płaci tym, co na nią zasłużyli. Ze spokojem czystego sumienia oczekujemy jego wyroku; cofnelibyśmy się w takim razie tylko, gdyby głos ogółu przeważny i poważny objawił nam, żeśmy fałszywą poszli drogą, nie przed intrygą, plotką i potwarzą. Głos ten właśnie mówi nam jasno, że potwarzom nie dano ucha, widzimy to z liczby czytelników naszych, z oznak współczucia ludzi bezstronnych i osobistami nieskrapowanych względami, ze współdziałania pisarzy, z nawrócenia tych nawet, którzy chwilowo rozsiągnięci tak troskliwie pogłoskom wiare dali. Pójdziemy więc dalej póki siły — ufając pomocy Bożej i ludzi zacnych a nieuprzedzonych i choć po latach trzydziestu pracy, niemal na nowo dobijając się nam przychodzi wiary i uznania — cóż robić! mamy jeszcze dość cierpliwości, by zawód bodaj na nowo rozpocząć. Przyjm pan wyraz szacunku i przyjaźni z jaką zostaje i t. d.

J. I. Kraszewski.

Dnia 30 stycznia 1860.

Zytomierz

na wyjeźdnem do Warszawy.

(List do J. I. Kraszewskiego.)

Z pod Pńska, d. 5 stycznia 1860.

Niewiem, panie Redaktorze, czy znana ci jest bliżej okolica, z której ten głos szle ku tobie, nieznanymy ale zycziwy — jest to kątek zapadły, jedna z tych wiosok obłanych wodą, w której powozy stają się nieużytecznymi sprzętami, bo do kościoła i w sąsiedztwo jeżdżemy krytymi objanikami. Możesz Pan miarkować, że tam gdzie stosunki ze światem są bardzo rzadkie, każda wieść robi wielkie wrażenie; a że ją nie łatwo zbić, bo niemanymy ku temu argumentów, co przyjdzie to już sobie rozwija się, wyrasta i buja swobodnie jak trzciny nad Prypecią. Jakkolwiek osamotnieni, odbieramy tu pocztę choć raz w tydzień, (jeździ po nią czołnem ogrodniczek do Pńska) przybyszący i do nas ludzie, dochodzą listy, miewamy książki, a długie wieczory, nawet ułuczwa, spędzamy niekiedy na czytaniu. Imię więc Pańskie nie jest nam obce, bośmy je na wielu przynajmniej okładkach i katalogach od r. 1830 czytali; a dużo hałasów z powodu różnych robót pańskich nieraz

się obilo o uszy nasze. Teraz, razem prawie z prospektem *Gazety Codziennej*, dobiegły nas dziwne i zasmucające wieści i o niej i o jej Redaktorze; chcą nam mówić, żeś się Pan za-przedał, że posługujesz jakimś osobistym widokom, że masz najzgrabniejszą dla nas zamiary i t. d. i t. d. Jedni malują cię jako zdrajcę, drudzy jako symplicjusza uwiedzonego i ślepego.

Wieści te rozmaitemi do nas dobiegały drogami, w listach bezimiennych, w rodzaju okólników do ludzi wpływowych i w urzędach stojących, w postaci nowin autentycznych z Warszawy, w formie najświeższych wiadomości z najpewniejszego zacierpnionych źródła. Przynoszono nam je, przywożono, siano, mnożono, a że źle łatwo się krzewi, a fałsz na chwilę przyjmuje prędko, że wszyscy jesteście trochę złośliwi, łatwowierni i po trosze lubimy, gdy się najukochańszy bliźni pośliznie lub przewróci; nie dziwuj się pan, że choć nie wszystkiemu wierząc, pobałamuciliśmy się temi oskarżeniami, których nie mniej było jak u nas w lecie komarów.

Pochwałę się tylko, że ja tu jeden nieznanomy Panu, stanąłem w pańskiej obronie, nie dla tego bym cię miał za nicomylnego i niemożęcego zgrzeszyć, ale że się trochę nad pochodzeniem i naturą tych pogłosek zastanowiłem.

Spytałem się naprzód, z kąd tak gwałtowno o dobro publiczne pochodzić może gorliwość i czy nie o własną tu czyjąś raczej skórę idzie? potem nicią do kłębuszka, przypomniałem prawny argument *is fecit cui prodest*, nareszcie powiedziałem sobie, że gdyby tu o prawdę szło i rzeczywistość o dobro powszechne, czekali by ludzie z sądem aż będzie co sądzić, wytkneliby fakta, zasady, a nie okrzykiwali złego, które się nie stało jeszcze, na które dowodów braknie zupełnie. Mówiłem też sobie, żeś Pan lat blisko trzydzieści uczciwie pracował wedle prze-możenia, o czém my tu na Litwie jesteśmy przekonani, żeś się nie splamiał żadną słabością, a ci co tak hałasują niemają za sobą ani powagi ani imienia ani zasług żadnych, chyba niechęć osobistą i tajemne jakieś do krzyku powody. Przecie gdy dwóch ludzi staje przed kratkami, aby dać świadectwo, ważą sędziowie i przeszłość i wiarogodność świadków.

Tak argumentowałem i argumentuję jeszcze ścierając się z sąsiadami, bo wiem coś Pan wycierpiał, ile przetrwał, jak pracowałeś, i żeś stojąc po stronie uznanej prawdy, nie pierwszy raz narażony na pociski. Lecz przyznaję, że mi nie bez trudności przychodzi zbijać gorliwie siane potwarze, których rozmaitość i przesada tak są wielkie, że samą swą niedorzecznością na pewną klasę ludzi, cheiwych zgorszenia a miałościwego pojęcia, wrażenie robić muszą. Miałeś Pan i masz nieprzyjaciół, naraziłeś sobie wielu, inaczej być nie mogło, gdy się obstawało przy prawdzie, a nie chciało pochlebiać, ale większość dała panu nieraz dowody, wiary i ufności. Sądzę, że i teraz wyjdiesz z tej wrzawy czystym i niezlamany, żal mi jednak szczerze, prawdę powiedziawszy, żeś Pan wlaźł w tę kaszę. Trzeba ci było raczej dziennik na Litwie wydawać nie w Koronie, gdzie cię mniej znają, gdzie zresztą musisz, przybyszący z jakim takim imieniem i zasługą, pobudzić zazdrości, niechęci i naturalnych pozycją swoją zrobić sobie nieprzyjaciół.

Już się to zresztą we wszystkich bez wyjątku pismach w Warszawie wychodzących czuć daje, będziesz je miał przeciwko sobie, a nim się z niemi rozprawisz, nacierpisz się wiele. Piękna to rzecz tak odważnie się stawić, ale niezbyt wygodna.

Alboż to niema młodszych i cheiwych walki i rozgłosu, żeby Pana zastąpili w tych szar-myclach? po co zdrową głowę kłaść pod Ewangelją? Rzuć Pan szczerze zycze, pracę przykraj i zgrzyliwą, a znajdziesz łatwo inną, którą równie nam użytecznym będziesz. Jesteś już nie tak młodym, by cię to niemiało kosztować, czasu zajmie to wiele, kto wie jeszcze, jaki będzie skutek. Jest to uwaga zycziwa, którą Panu podaje nieznanomy ale szczerze sprzyjający i t. d.

Stan. Hreczyna.

St. Petersburg, 8 (20) Lutego 1860 r.

Onegdaj, to jest d. 6 b. m., umarł po czteromiesięcznej chorobie, generał-adjutant Jakób Iwanowicz Rostowcow. Ciężkie cierpienia które był złożony, nie dozwalały mu w ostatnich czasach zajmować się sprawą, na czele której służył jako prezes komitetu centralnego włościankiego. Śmierć jego w chwili obecnej, w której właśnie sprawa włościanka oczekiwala stanowczego kierunku, w której już się zjechali deputaci z pozostałych gubernji, w chwili, gdy ostatecznie miały być uchwalone zasady, które w projekt ustawy wejść miały, — śmierć generała Rostowcowa jest wypadkiem niezmiernj wagi. Niewiadomo jeszcze w tej chwili kto jego miejsce zastąpi, a pogłoskom które krążą trudno zaufać. Zmarły generał Rostowcow, prócz urzędu prezesa komitetu centralnego włościankiego, był naczelnikiem za-

kładów wojskowych naukowych, członkiem rady państwa i komitetu ministrów, członkiem głównej dyrekcji szkół ministerjum oświecenia i t. d.

W końcu tego tygodnia ukończył prace swoje komitet mierzniczy, złożony z deputatów zachodnich prowincji, zwolonych tutaj celem ustanowienia instytucji, która by urządziła nowe pomiary wszystkich gruntów w tych krajach, załatwiła spory graniczne będące w zupełnym zawieszaniu od r. 1840, t. j. od czasu kiedy statut Litewski był zmieniony, oraz zniosła szachownice w wielu bardzo majątkach istniejące. W komitecie tym zasiadało w końcu pięciu tylko deputowanych polskich, a mianowicie Bohdanowicz, Łubański, Giećewicz, Nowicki i Widacki; prezydentem był generał Gedonow. Ostateczne zasady jeszcze nie zapadły; zdania bowiem obradujących są podobno bardzo rozdzielone co do pryncypiów, na których przyszła instytucja ma się opierać. Prócz izb mierzniczych których istnienie w zachodnich guberniach już zdecydowano, nie zgodzono się wszakże jeszcze, czy mają do nich należeć atrybucje sądowe w sporach granicznych, czy tylko czynność ich ma się ograniczać na wykonaniu pomiarów gruntów w razie wyraźnego żądania obywateli.

Dzisiaj o godz. 1-iej po południu, odbywał się w publicznej sali tutejszego uniwersytetu uroczysty akt co rok obchodzony w d. 8 lutego, jako rocznicę założenia Petersburgskiej wszechszkoły. Rektor p. Pletniew rozpoczął posiedzenie, na które liczni dygnitarze, publiczność i młodzież uniwersytecka się zebrała, odczytaniem sprawozdania za rok 1859. Rozpocząwszy od zbiecia niesłusznych zarzutów, które w ostatnich czasach powstały przeciwko corocznym egzaminom wstępnym, sędziwy rektor opowiedział słuchaczom, na jakim stopniu uniwersytet Petersburgski stał w roku ubiegłym pod względem liczby słuchaczy, wewnętrznego urzędowania, wykładu prac naukowych i życia studentów. O ile zapamiętaliśmy, wszystkich słuchaczy było w roku ubiegłym 1,200, z pomiędzy kandydatów, którzy o stopień magistra się ubiegali i publicznie broniли swych dyssertacji, był i polak p. Baltazar Kalinowski (z Pińskiego powiatu), autor rozprawy „O rozwoju wolnego handlu.“ Do prawa polskiego utworzono cztery osobne katedry, do języków wschodnich dodano jeszcze jedną. Z szczególnym zadowoleniem oddawał także rektor pochwały młodzieży uniwersyteckiej, która prócz prac naukowych swoich nie zapomina i o obowiązkach względem ubogich swych kolegów, starając się różnemi środkami przychodzić im w pomoc, jak urządzaniem na ich dochód koncertów, widowisk, wydawaniem pisma zbiorowego, urządzeniem biblioteki i t. d. Po tym sprawozdaniu odczytał professor Kawelin bardzo piękną rozprawę o historycznym rozwinięciu się prawa spadkowego w Rosji, z porównaniem obecnego w tym przedmiocie prawodawstwa Rossyjskiego z Rzymskim, Francuzkim i Pruskim. W końcu rozdano medale, jako nagrody za najlepsze rozprawy napisane przez studentów, na zadania przez uniwersytet im co rok podawane. Między innymi otrzymał także medal p. Tomasz Wysocki, polak, (uceźn prawno fakultetu) za bardzo mądrą rozprawę o najdawniejszych grammatkach.

Od trzech lat rozpowszechniły się w Petersburgu publiczne odczyty w najrozmaitszych przedmiotach. W roku bieżącym wzrosły one do niezwykłej liczby; gdzie tylko jest jaka większa sala, wszędzie odbywają się jakieś odczyty; nauki ścisłe, ekonomja polityczna, prawo, teorie przemysłowe i t. d. wykładane bywają przez różnych adeptów mniej lub więcej popularnie, mniej więcej zdolnie, a w miarę tego w obec licznego grona słuchaczy lub pustych ławek. Główny impuls dał do tego dom handlowy Strugowszczykowa, który zamówiwszy najzdolniejszych literatów i professorów, urządził takie odczyty w pięknej sali passażu i pomimo, iż płać od 25—50 r. sr. za godzinę czytającym, zebrał ogromne zyski. Z polaków czyta w tym roku p. Kalinowski w passażu w poniedziałek o wolnym handlu, a p. Falewicz w sali Wolnego Ekonomicznego Towarzystwa o drenażu. Ten ostatni wydał właśnie przeszłoroczne lekcje swoje o tym tak ważnym dla gospodarstwa przedmiocie.

Z bieżących wiadomości, parę jeszcze zanotować wypada w naszej kronice. W dniu 27 stycznia otwartą została część kolei żelaznej Petersburgsko - Warszawskiej z Pskowa do Ostrowa. Komitet pracujący nad ustawą Banków ziemskich już ją ukończył, i niebawem zapewne będzie ogłoszona. Księgarz Wolf wydał tylko co „Pierworys prawa czyli encyklopedia prawoznawstwa p. Leopolda Jakóbskiego.“ Książka ta byłaby bardzo ciekawą i pożyteczną, gdyby wykład był zrozumiały i jasny. Leż wnosząc z zagmatwanego wysłowienia, trudno wiedzieć czego autor chciał dowiedzieć, trudno ocenić podane przez niego definicje. W drukarni Orluzki drukują się: „Żywoty biskupów Wileńskich“ przez ks. Przyalgowskiego z Kron-

sztađu. Rzecz napisana bardzo pięknie i sumiennie. Tom 3 i 4 Voluminów Legum, podobno w tych dniach ma być rozestany prenumeratorem.

W końcu zwracam waszą uwagę na artykuł szlachcica z gubernji Podolskiej, w ostatnim numerze Wskaźnika Ekonomicznego ogłoszony, w którym z wielkim taktem i godnością tenże zbija robione Wołyniowi zarzuty w dziennikarstwie Rossyjskim, jakoby w tej prowincji nie było zamilowania oświaty i kształcenia się. Zbiwszy mylnie twierdzenie dodaje szanowny autor: „że niepodobna przypuścić, aby w kraju, w którym pierwsza słowiańska biblja była wydrukowana, w którym w XVII wieku już istniały dwa sławne zakłady naukowe, Łucki i Ostrogski, w którym jeszcze niedawno było Liceum Krzemienieckie, aby dziś tam była obojętność na sprawę nauki i wykształcenia, pomimo że urzędowe cyfry chcą tego dowieść.“

PARYZ d. 2 lutego. 1860.

(Dokończenie.)

—Wysły tu niedawno listy Zygmunta Kraszińskiego, które może nawet już doszły rąk waszych. W każdym razie wypisuję tu z nich ustęp o Deotymie, jako bardzo mogący obchodzić publiczność naszą.

Wielki twórca Irydiona pisze z Warszawy 1853 roku i tak mówi. „Zdarzyła się tu dziwna istota. Szesnastoletnia córka państwa Ł. która wciąż od niejakiego czasu przed zgromadzonymi u matki gośćmi improwizuje. Wiele jej kawałków już widziałem. Wątpię, żeby to była improwizacja, bo każdy kawałek nosi cechę nadzwyczajnego spokoju. Żeńskości nie—zapału i porwy nie—młodzieńczości żadnej. Ale mowa najpiękniejsza, jasność przejrzysta—wiersz najnaturalniejszy, erudycja ogromna, idei pełno, powiązanie ich najrzeczniejsze. Mądrość, jako cecha charakterystyczna każdego utworu. Słuchając ich przychodzi na myśl lodowaty spokój Goethego—przychodzą na myśl Rąbiny i Salomon. Nic dziwniejszego być nie może nad podobny rozwój ducha w tak młodej istocie, w której nie młodość lecz dojrzałość natchnienia (bo jest zawsze i dojrzałość i natchnienie) panuje, władza. Serca tam nigdy nie znać—ale rozum, wiara i wyrób ducha, który sam siebie już opanował, do najwyższego stopnia przebiega. Tak dalece, że to na smętne naprowadza pomysły, i że podziw obudzony a bez żadnego umiesienia, jakby w pewien rodzaj przestraszenia wprowadza duszę i każe jej się domyślać, że kiedy w taki sposób dziećmi już piszą na tym świecie, to niezawodnie niedaleko musi już być koniec zastygłego świata. Jeżeli ten dar się nie rozbije o próżność, lub nie prysnie sam w sobie tak, jak zwykle przedczesne anormalne wyroby inteligencji, to ta kobieta kiedyś zasłynie szeroko, stanie się jedną z chwiał tej ziemi.“

„Można o niej powiedzieć: «nie dziewczyna mówi ale przez dziewczynę mówi.» Pierwszy to duch może w rozwoju naszej literatury, nie mający śladu podmiotowości w sobie, duch doskonałe przedmiotowy. Im więcej rozważam jej utwory, tém bardziej podziw rośnie we mnie.“

„Nie jest to poezja serca, bo zawierałaby w sobie podrzuty namiętności lub łzy rozrzewnienia. Nie jest to poezja wyobraźni, bo zawierałaby w sobie więcej plastyczności lub obrazowości. Jest to poezja czystego rozumu, co jak Minerwa od stóp do głów zbrojna, wyskoczyła od razu z czoła Jowisza. A tém czołem «ajne» brzemię lat.“

„Dziwne są porody i pokolenia duchowe, równie tajemnicze jak cielskie. Prolegomeny a z ur Historiosophie, choć może nigdy ich nie czytała, są ojcem jej i matką—tylko że prozę na spokojny, przezroczysty, już nie walczący z sobą, już nie rozdarty w sobie, ale ukojony i płynny, bo nie gorący, błękitny raczej niż gwieździsty, miarowy raczej a ciągle romantyczny, treścią brzemienny wiersz, przerobiła.“

„Powtarzam ci: portentum est.“

Ogłaszając to zdanie wielkiego poety o Deotymie, przy pierwszym jej wystąpieniu w szranki poezji ojczyści, spodziewamy się uczynić przyjemność czytelnikom naszym, odświeżając w pamięci jednych, a podając raz pierwszy do wiadomości drugich, najtrafniejsze, podług nas, zdanie o charakterze talentu i utworów Deotymy, jako też o przyczynach, które głównie na kierunek jej myśli i ducha wpłynęły, zdanie, wypowiedziane przez znakomitego naszego krytyka, p. A. Tyszyńskiego, w artykule p. t. „Deotyma, szkic do dziejów poezji“, umieszczonym w „Zbiorowym Piśmie Wileńskim“, na rok 1859.

„W poetycznych utworach Deotymy, (mówi p. Tyszyński), widzimy nie tylko talent, ale coś więcej niż talent. Może owszem w pośród społeczeństwa nam zjawisk, nie ma bogatszego duchowie, jak jest dar poezji. Każdy jej utwór tak jest zamożny w poezję, iż poetyczność tej mógłby pozazdrościć każdy, by najznakomitszy poeta; i tak jest przytęm bogaty w myśl, spekulacyjną, iż myśli tych mógłby się nie powstydzic żaden filozof; iż owszem stałby nieraz mógł za ramę nowego spekulacyjnego systemu.“

„Przyczyny, które uczyniły Deotymę poetką taką, a nie inną, są jedne ogólne krajowe, drugie jej wyłącznie właściwe, domowe. Przez powszechną krajową przyczynę rozumiemy literaturę ogólną, do której autorka przyszła, aby miejsce w niej zająć. Sześć lat ledwo ubiegło od czasu ukazania się pierwszej improwizacji Deotymy: poprzedni więc lat dziesiątek naszej literatury, był to ów czas, który znalazł rosnącą poetkę, i który przeto takim, nie innym kierunkiem, wpływać musiał na taki, a nie inny kierunek młodej fantazy.“

„Wiek biegnący życia ludzkości nie jest to wiek jej dziecinstwa, młodości, ale wiek męski: nie pamięć, (wiek pierwszych tradycji czyli Religii), ani fantazyja, (epoka Grecka), cecha jest podrośniętej i rozrostłej już dzisiaj ludzkości,—ale raczej rozważa i zamyslenie. Nie o początkach już dzisiaj myślimy ludzkości i świata, jak niegdyś; nie o używaniu tego świata wyłącznie, jak potem;—lecz owszem we wszystkich prawie filozoficznych pismach naszych, wiek przyszły, wiek dla życia ludzkości nadejść mający, jest głównym przedmiotem, celem prac i rozmyślania. Ten był duch, ten kierunek, odróżniający w stronie swojej żywotnej piśmiennictwo nasze od innych piśmiennictw ludzkości, kiedy je zaczęła poznawać i niemi się przejmować autorka, o której mówimy. To było kierunku w jej talencie źródło ogólne krajowe, obaczmyż jakie było obok domowe?“

„Dom rodziców autorki, zamieszkujących prawie nieprzerwanie Warszawę, był to dom, który w salonach swoich przez lat kilkanaście zgromadzał,—chciał, umiał i mógł zgromadzać to wszystko, co najwięcej odznaczonem było wśród miasta światowie jak i duchowie. Znałe powszechnie w mieście przez owe lata wieczory niedzielne były i pozostaną epoką w kronice miasta Warszawy, a może z powodu następstw, i w życiu duchowem kraju. Głównem tem tych wieczorów były rozmowy, spory w przedmiotach ze wszystkich gałęzi wiedzy, umiejętności i nauk, a główną ozdobą moralną sferą sztuk pięknych, wykonacy muzyce, śpiew, deklamacye, sprzeczki poważne. Te i tym podobne szczegóły, w czasie owych zebrań wieczornych, plotły się, rozwijały, i zapewne działały silnie na fantazyję rosnącej poetki, lub raczej bezpośrednio wchodziły w skład jej pierwiastków. Jakoż ostatnim wyprzedkiem tych zebrań, i zarazem najświetniejszym ich czasem, były właśnie improwizacye samej autorki.“

„Śród owych rozmów i sprzeczek, gdzie się spierało tylko o to, w czem wieki przyjsie kiedyś mające różnić się będą od naszych, w jakim będą stosunku do naszych; autorka, uznawszy logiczność społecznych racji, wierząc w prorocत्व, uznała i uwierzyła: iż wiek, który ma kiedyś nadejść, będzie to jakaś era o tyle wyższa od naszej, o ile nasza wyższą jest od dawniej, i owszem więcej;—i będzie to jakiś wiek nowy Pokoju, Miłości, Szczęścia, szczytu Mądrości, i że do wieku owego wszystkie szczegóły dziś istniejącego bytu w harmonii dają.“

„Te ramy, są to ramy wszystkich prawie, krótszych i dłuższych utworów Deotymy. Naprzód i przedewszystkiem Wiara, a wiara w Prawdę chrześcijańską, pochycanie jej w zwrocie do życia; wiara w prawdę Miłości, Prawdy Mądrości, Postępu, Wszzechharmonii, Wszczehzwiązek i przybliżanie się ery nowej,—jest to tło i charakter treści wewnętrznej każdego prawie z owych utworów. Rzeczy można, że trzy cnoty chrześcijańskie: Wiara, Nadzieja i Miłość, to Sztuka Rytmotwórcza autorki. Treść taką odziewa zawsze, dodajmy, wiersz gładki i harmonijny, w harmonii swęj rozmai-ty i silny.“

Na dopełnienie niejako tych słów znakomitego krytyka, nie możemy się wstrzymać od napomknienia przynajmniej czytelnikom naszym o wierszu do Deotymy Adama Mickiewicza, ostatnim, który znamy dotychczas po nim, a umieszczonym w tomie piątym edycji Merzbacha. W wierszu tym, improwizowanym, jak widzimy z tytułu, natchniony mistrz uznaje również wyższe natchnienie Deotymy, mówiąc o jej utworach:

„To nie pozory zachwytu,
To nie martwa forma bytu,
Tam coś niezmiernego wieje,
Tam duch zewsząd promienieje.—
W tobie święty ogień płonie.“

i nakoniec, ostrzegając wieszczkę, aby się nie dała uwieść „próżniemu sławie“, a w Pokorze szukała obrony przeciwko sidom i pokusom Pychy, przepowiada jej świetną przyszłość, mówiąc:

„Widzę, jak się chwila zbliża,
Gdzie uwieńczy twe natchnienie
Najpiękniejsze przeznaczenie;
Gdzie cię nazwie pokolenie.
Deotymą—wieszczką Krzyża.“

Co się zaś tyczy wątpliwości, wyrażonej w powyższej przytoczonej liście poety, ażei improwizacye Deotymy są rzeczywiście improwizacyami:—jakkolwiek wieloletnie późniejsze świadectwa dowiodły i przekonały dostatecznie, że jest tak, a nie inaczej; pozwalamy atoli sobie przytoczyć tu jeszcze jedno, zawarte w liście p. A. E. Odyńca, pisanym do p. Mikołaja Malinowskiego z Warszawy w r. 1857, w parę dni po poznaniu Deotymy:

„Kochany Panie Mikołaju!
„Widziałem więc i poznałem Deotymę. Ty wiesz jakim podziwem i uwielbieniem dla jej natchnionego talentu, przejeły mnie najpierwsze jej improwizacye, jakie do nas doszły w gazetach, i że, po Jasnej Górze, chęć jej osobistego poznania była największym bodźcem teraźniejszej mojej podróży. A żeś był przeto ciekawy, jakie na mnie wrażenie sprawiło osobiste poznanie, i że ci to donieść przyrzekłem—więc słuchaj.“

„Zaraz nazajutrz po przybyciu do Warszawy, zapukałem do gościnnego domu jej rodziców:—ojca znałem zbliżka za młodo, matkę z widzenia tylko i z ogólnej opinii krajowej. Wchodząc na wschody, mimowolnie przypomniało mi się wrażenie, z jakim niegdyś przed laty zbliżałem się ku drzwiom Goethego, i przypomnienie ówczesnego towarzysza, rzewny nastrój sercu memu nadało. Wyznaję ci, iż obawiałem się nieco, abym nie znalazł jej nazbyt rozumną, jak Adam o Göthem powiedział. Bogu dziękuję, za pierwszym jej słowem, obawa ta znikła zupełnie. (W pieśniach jej), to mądrość natchnienia, a nie uczony rozum; to powaga dumania, a nie uczony rozum; to szczerość, prostota i dobroć, które świadczą o tkliwości jej serca; bo jest w niej ta niemylna

cecha wszelkiej duchowej i umysłowej wyższości—że nie myśli i nie pamięta o sobie. Spotkaliśmy się jak dawni znajomi, a w kwadrans uwielbienie dla poetki ustąpiło już miejsca uczuciu życzliwemu braterskiej. A był to właśnie dzień tak zwanej Kwiatowej Zabawy w ogrodzie Saskim, na który okna i balkon ich domu wychodzą. Tam miałem zejść się z moją rodziną; a nie chcąc się tak przedko rozstawać, zaproponowałem jej rodzicom, czyby nie raczyli pójść razem. Ale matka była cierpiąca, ojciec na tę chwilę zajęty;—za zgodą więc Deotymy, powierzyli ją samą opiece mojej,—i w godzinę po pierwszym poznaniu, ujrzałem się z nią samą w sam środek tysięcy ludzi, na których ani patrzyłem, ani myślałem o nich. Rozmowa jej obudziła w mej duszy jakby urok dawniej młodości, której znaczną część kiedyś, w tych samych właśnie miejscach, to jest „patrzac w ogród Saski“ przeżyłem. Spotkawszy się z moją rodziną i doczekawszy wkrótce jej ojca, bawiliśmy w ogrodzie blisko do jedenastej wieczorem, podczas gdy bijące fontanny i drzewa paliły się odbiciem różnobarwnych ogniów bengalskich. W myślach też moich było coś podobnego.—Rodzina moja, po znużeniu podróży, powróciła wprost do hotelu, ja wieszczą towarzyszkę moją odprowadziłem do własnych jej progów. Z obcych był tylko p. Eustachy Iwanowski, obywatel z Podola, człowiek szerokiego pojęć i duchowego nastroju, niemniej może oemnie wielbiciel natchnień Deotymy. Czas upływał niepostrzeżenie, aż zabrzała „godzina duchów“, to jest, przeaicznie mówiąc, dwunasta. W kilka chwil Deotyma powiedziała coś do ucha ojcu, a on powtórzył nam jej słowa, mówiąc: że teraz czuje się zdolną do improwizowania co zechcą. Na mnie zdano wybór przedmiotu. Wybrałem najodważniejszy, w rodzaju jej „Wycieczki ducha w świat dziejowy“, tylko że bardziej zastosowany do pojedynczego szczegółu! Powstała milcząc i odeszła kilka kroków na stronę; ale dziesięć minut nie przeszło, gdy znowu postąpiła ku nam, i oparłszy się zlekka o kamienną okrągłą konsolkę, wymówiła pierwsze słowo i wiersz: „Opatrzność: oko niebieskie w trójkącie.“—Wpływ bowiem woli Opatrznej na kierunek i losy tej ziemi, był to przedmiot który podałem. Ciąg dalszej treści był mniej więcej taki: Z trzech ostrzów tego trójkąta, spływają trzy promienie Boskości, świat i ludzkość z niebem łączące: promieniami zaś temi są: Miłość, Potęga czyli Siła, i Światłość czyli Prawda; wszystkie łączą się i wspierają nawzajem, wszystkie jedne od drugich zależą. Krzepią się i rozpromieniają na ziemi, przez odbicie w czystości, cnotcie i pokorze ludzkiej; ale gdzie trafia na przeciwnie im grzechy, tam się mroczą, zachodzą mgłami lub gasną. Od blasku ich albo zaciemnienia, zależą losy wieków i narodów. Rosa tylko też pokutnych, ogień tylko czyscownicę skruchy i cierpienia, mogą te mgły i zaciemnienia rozproszyć, i blask światła Łaski przywrócić; a przy tém tylko świetle wieki i narody mogą znów trafić na tór woli Bożej.—Jak zaś gdzie pod tym względem było, jest, lub będzie; to był dalszy przedmiot do końca.

„Ale jak ci opisać, panie Mikołaju, tę niepojętą razem spokojność i siłę, tę logiczność i jasność myśli, tę barwność i plastyczność obrazów, ten niezrównany wdzięk i stosowność wyrażen, i nakoniec tę doskonałość rytmu i rymu, która mię równie w podziwienie wprowadza, jak sam przedmiot w górę porwał. Nie dziesięć razy czułem w kole, to jak oblań warem, to jak mrozące mrowie, przebiegające od stóp do głowy. A przecież ani jej głos, ani twarz, ani oczy, ni postać, nie wyszły ani na chwilę ze zwykłego spokoju. W oczach tylko otwierała się zda się jakby coraz większa głębołość, w czole coraz to większe nateżenie myśli, a twarz niewypowiedzianie piękniata!—Pamiętasz improwizacye Adama: to dzwone, prawie prerażające przemienienie rysów, to ogniste rozpromienienie oczu, i tę przenikającą wibracyą głosu, który chociaż stłumiony, każdy odcieni uczucia, jak muzyka w słuchających przelewał? W Deotymie nie podobnego nie było. Duch w Nim zda się objawiać się widomie; przez Nią tylko w słowach przemawiał;—ale duch ten sam w obłoku, który „technie gdzie mu się podoba.“ Czulem go, i nie zapomnę nigdy tego, co słyshałem i czulem. Improwizacya trwała więcej kwadrans. Mówiła z wolna, ale bez przerwy, nie podnosząc ani zmieniając tonu. Wierszy musiało być z półtora. Nie było komu przenieść ich na papier, a potem już ani my wszyscy, ani ona sama, nie mogliśmy ich przypomnieć o tyle, aby je w ciąg i całość powiązać. A szkoda, i niewypowiedziana szkoda! Po improwizacyi Adama, nie szczytniejszego nie słyshałem nigdy; a cały ciąg tak był przesykły uczuciem, że ci tego wypowiedzieć nie umiem.“

„Nazajutrz, na wieczorku u jej rodziców, na którym między innymi była litewska śpiewaczka nasza, x-na Gabryela Puzyńska, Syrokomla, i ja, twój sługa, z Wilna; Alexander Groza z Wołynia, i Fryderyk Krauze, przeznaczonego człowieka i także syn Apollina, obywatel z Podola; i gdzieśmy spotkali i poznali zebrane razem wszystkie literackie i artystyczne znakomitości Warszawskie: Deotyma improwizowała znowu, naprzód po kilka wierszy do mnie i do Syrokomla, przy spełnieniu wzniesionego przez nią toastu, a potem obszerniej, na temat przez xiężnę Gabryelę podany „O Litwie“. Improwizacya tę przywiezłem tobie, bo ją spisało. Obaczysz sam co za doskonałość! Improwizatorka zaś była tak piękna, że ci nawet, co ją zwykle widują, między innymi p. Józef Korzeniowski, (jużciż znawca piękności!) z podziwieniem wyznali, że ją taką nie widzieli nigdy. Piękność ta nie była w jej rysach, ale w ich ogólnym wyrazie, jakby w duchu co je ożywiało i jak jakimś blaskiem otaczało. Pomimowolnie przyszły mi na myśl wiersze moje z Barbary, które powtórzyłem bliżej stojącym:

„I to nie piękność—nie! lecz w tej piękności
„Lśni jakieś takie światło promieniste,
„Technie jakiś taki urok wysokości,
„Jak gdy się wpatrzmy na niebo gwiazdziste,
„A dusza rwie się do lepszego świata.“

Przytęm muszę też dodać, że na skroniach i u pierśi miała wieniec i bukiet z bratków. Po kilka z nich wzięliśmy każdy na pamiątkę; xiężna zaś Gabryela nazajutrz podziękowała jej za nie przesłannym wierszykiem.

Bądź zdrów.
Twój A. E. Odyniec.
Warszawa, 7 lipca 1857 r.

Z Warszawy.
d. 3 Lutego.
(Dokonczenie).

Aut delectare aut prodesse.
Począć poznac Warszawian?—Szwaczki Warszawskie.—Muzyka; Literaci; Redakcje; Tygodnik Ilustrowany i Gwiazdka.—Inne nowe dzieła.—Towarzystwo Lekarskie.—Kantor Interesów Ziemiańskich.

Zauważywszy to wszystko, widzimy, jak w lekkich jeszcze chodzą sukienkach, pomimo, iż mroz biedy i wicher zbytku natarczywie naciera na nas. W taką też lekką sukienkę ubrana dotąd literatura nasza, w porównaniu naprzykład z literaturami angielską lub niemiecką. Co tego jest przyczyną, na to odpowiedzieć mogłyby przedewszystkiem osierocone mury wszechnic: warszawskiej i wileńskiej, a potem kilkudziesięcioletnia stagnacja kwiatu dotąd się odznacza, liczymy tu między nimi Kremera, Libelta, Hubego, Pola, Fiska, Lewestama, Jenikego, D-r. Dietla, Helbicha, dalej Zejschnera, Keniga, Wejnerta, Wagnera, Gillera, Goltza, Huberta, i t. p. a z artystów: Szopena, Simlera, Gersona, Schuppego, Boucharda, Lessera i t. p. Wszystko to ludzie z obcemi nam nazwiskami, a jednak polacy przywiązani duszą i sercem do ziemi, która ich wykarmiła. Przyjci na łono narodowości naszej odplacili się jej talentem i pracą.

W tygodniku ilustrowanym część artystyczną po s. p. znanym Piwarskim autorze Kramu Malowniczego objaśnili Lewicki, ilustrator pamiętników Paska; rysunki jego, jak np. Hussarze polscy, odznaczają się wielką starannością i prawdą. W ogóle pismo to, które publiczność z otwartym przyjmuje rękami, jako nowonarodzone dziecko, odznacza się głównie częścią ilustracyjną, z artykułów najlepsze są rozbiory i życiorysy Kraszewskiego, i prace historyczne Bartoszewicza; kronika tygodniowa, wyjąwszy parę numerów, jest blada, ciężko i pretensjonalnie siląca się na dowcip,— zdania te potwierdzają czytelnicy. Kronika ta zresztą niepotrzebnie jest co tydzień, zajmuje bowiem znaczną część pisma raz tylko na tydzień wychodzącego, a rzeczy i pokarmu choćby najlżejszego mało zawiera; postęgiwać się zaś recenzjami teatralnymi, jest to wchodzić w prawa innej rubryki pisma na recenzje przeznaczonych.

W postępie wszystkich pism czasowych polskich i w widocznym wszędy umysłowym ruchu, nadzwyczaj redakcjom naszym bacznie być należy. Warszawa przodkując wszystkim naszym miastom ludnością i obszarem, powinna i w literaturze przodkować; dotąd stoi ona wyżej nad inne miasta swą belletrystyką, lecz płodami poważnych nauk nie wznosi się wyżej. Wprawdzie na 200,000-czną prawie ludność naszą liczymy kilku specjalnych, gruntownej nauki ludzi, jak W. A. Maciejowski, Kraszewski, Waga, Bartoszewicz, Wojcicki, Kaszewski, Lewestama, Rogalski, Aleksandrowicz, Sobieszczański; lecz z wielu dorastających i co tylko dorosłych literatów mały bardzo wybór uczynić można, na rzecz ciągłej pracy i gruntowniejszej nauki. Ponieważ u nas pióro do najwyższych zaszczytów prowadzi niekiedy, więc rzecz to pojęta; pisze wielu, mając jakie takie zdolności, o encyklopedyczne wiadomości po wierzezu się otrze i posługując się bliżej, mydli oczy mniej świadomym wyższej nauki, a takich tu bardzo wiele, więc i powodzenie sobie na dość długo zrzecznością pozyskać można. Z ludzi natchnienia, oprócz Deotymy, odznaczają się tu Zmorski i Wolski; pierwszy znany jest jako badacz podań ludów słowiańskich, i autor poematów: *Wieży siedmiu wódzów*, *Lesława*, i drobnych pięknych poezji, oraz jako tłumacz pieśni serbskich: *Królewiec* Marko, i *Lazarica*; drugiego talent używistnie ogłoszony niedawno *Zbiór poezji*, dwa libretta do *Halki* i *Hrabiny*, oraz powieści, w których niżej nieco niż w poezji stoi.

Gdy redakcje pism naszych jedne się wzajem adorować muszą, gdyż redaktorowie jednego pisma, często bywają redaktorami i drugiego,—lub gdy nudną polemiką nie chcą nużyć czytelników,—wtedy pismo broszurowe, niezwiązane z niemi żadnymi względami, mogłoby równowagę opinię o biegu spraw ludzkich i umysłowych utworach. Takie stanowisko chcielibyśmy naznaczyć wychodzącą tu zeszytami *Gwiazdce*, albo raczej *zyczyć*, aby śmieleg i szerzej uwidniała to poniekąd obrabne stanowisko. Publikacja ta składać się będzie z 9-u. tomów w ciągu roku, a każ-

dy tom z 9-ciu części, t. j. 3 na miesiąc, z drzeworytem kompozycji Gersona. Pismo to jest bardzo tanie; roczna bowiem prenumerata wynosi r. s. 4., w królestwie nie dopłaca się nic za przesyłkę; w cesarstwie zaś dopłata wynosi na rok rs. 1.; lecz kto abonuje jedną z gazet warszawskich w kopertach, ten nie płaci za przesyłkę. Prenumeratę można i częściowo uiszczać. Piśmie tu nieco obszerniej o tem zbiorowym dziele, gdyż znany styl wdzięczny Niewiarowski jego wydawcy, oraz trafny pogląd na prąd życia naszego, czynią zajmującą tę publikację. Szczególniej 3-ci numer *Gwiazdki* się odznacza. Naszą byłoby radą, aby wydawca nadal przypuścił do udziału w piśmie tém więcej współpracowników, a przez to świeżość myśli i mozaikowe obrazy nie będą do wyczerpania.

Wyszło tu jeszcze dziełko wierszem, p. n. Ziarna i Plewy, praca młodego literata Wł. Sabowskiego. Część oryginalna mniej się tam zaleca niż doborowe tłumaczenia z Musset'a i Lermontowa. Młody autor, znany z uzdolnienia poetycznego powinien w imię sztuki na piękniejszą wejść drogę, niż zółciowa ironja i trywialność wyrażen w oryginalnych tam pracach napotykaną. Dowcip zresztą w poezji bardzo jest śliskim; mistrzowie tylko słowa władają nim i to ogładnie. Młody poeta ma otwarte przed sobą pole, sam przekład piękny Demona Lermontowa każe nam wydać pochlebne zdanie o jego talencie.

Kalendarz astronomiczny przez obserwatorium tutejsze corocznie wydawany, w roku bieżącym niedawno wyszły, godzien jest uwagi i pilnego czytania, jako dzieło użyteczne, śledzące na statystycznej drodze wszystkie impulsa życia krajowego. Postęp ludności żydowskiej olbrzymio wzrastający, ubywanie lub słaby wzrost ludności polskiej, stosunek liczby mieszczan do włościan, niemieców tu osiadłych do polaków,—dalej w liczby ujęte komunikacje wodne i lądowe, działania niemoralności na ludność krajową,—wszystko w statystycznych danych kalendarz przed oczy badacza kładzie; a poznanie siebie różnstronne ważnem być dla nas powinno w epoce przejścia, jaka się nam otwiera w kraju.

Dnia 15 Stycznia Towarzystwo Lekarskie Warszawskie odbyło doroczne posiedzenie publiczne w auli pałacu kazimierskiego. Towarzystwo to liczy 171 członków; organem jego jest Tygodnik Lekarski i oddał w zeszytach miesięcznych wychodzących mający. Kassa wsparcia podpadłych lekarzy licząc dziś rs. 5,417, w ubiegłym roku wydała na wsparcia rs. 1,555. Biblioteka Towarzystwa składa się z 7,715, tomów. Posiedzenia tego towarzystwa odznaczają się zawsze wielce interesującymi rozprawami odczytanymi przez członków; doktorów odznaczających się głęboką nauką nie brakuje u nas; hojne honorarja za najdalszych stron wabią ich do nas; są między nimi koterje i nieprzyjazne obozy, lecz ludność nasza nie może się żalić na brak bezinteresownej w razie potrzeby z ich strony pomocy. Dr. Helbich, Szokalski, Landowski, Levittoux i inni są prawdziwymi ojcami cierpiącej ubogiej braci. W łonie ludności naszej powstaje wprawdzie gdzie niegdzie szmer homeopatyczny na ich sposób leczenia allopatyczny, lecz nie nam niekompetentnym objawiać w tym względzie zdanie i popierać Hahnemana ojca homeopatii. U nas ten sposób leczenia nie jest dozwolonym przez Radę lekarską; lecz są prywatne amatorowie, którzy sprwadziwszy sobie apteczki skrzynkowe z granicy, w ten sposób atomowy swoich pacjentów z amatoftwa leczą. Na tegorocznem posiedzeniu towarzystwa lekarskiego, dwaj członkowie: Dr. Frydrych i Łączkiewicz odczytali swoje rozprawy; pierwsza nosi tytuł: *O wpływie rijaństwa na rozwijanie chorób umysłowych i dziedzicznych*; druga: *O wpływie, jak gimnastyka z właszcza higieniczna wywierana na rozwinięcie władz ciała i ducha*, obie drukowane w gazetach naszych, zalecają się wielce prawdziwością spostrzeżeń, znajomością przedmiotu i szerokim poglądem historycznym, który stwierdzony statystycznymi cyframi, czyni rzecz nader zajmującą i pożyteczną.

Odnosząc sprawy karnawałowe i skutki zjazdu obywateli ziemskich do następnego listu, nie możemy pominąć ważnego faktu dla gospodarstwa krajowego, jakim było otwarcie i poświęcenie w d. 19 stycznia nowo założonego Kantoru Interesów ziemiańskich, pod firmą pp. Gregorowicza i Dąbskiego. Kantor ten mając na celu załatwienie wszelkiego rodzaju zleceń ziemiańskich, staje się wraz z poprzednio założonym *Domem zleceń Rolników Płockich* i *Kantorem Łomżyńskim*, nowym dowodem działalności Towarzystwa rolniczego w królestwie, któremu kraj cały poklaski bije; więcej jeszcze podobnych zakładów, a laska aktorska wypadnie z rąk niecnej przebiegłości dotąd nieogładności uprzywilejowanych.

ROZMAITOŚCI.

— W okolicach New-Jorku p. Lowe urządził balon niepraktykowanych dotąd rozmiarów, większy 5 razy od *Atlantyku*, ogromnego parostatu p. Wise, na którym ten latał z Saint-Louis na jezioro Ontario. Nowy balon nazywa się *City of New-Jork*, wysokość jego 130 stopi, szerokość 104 stopy; obejmuje gazu 725,000 kub. stop, a może podnieść 22 i pół tonny albo 33,335 kilogramów. Waga balonu z siecią, łódką, statkiem ochronnym, machinami i t. d. wynosi 3 i pół tonny albo 3,630 kilogramów. Tak mała waga balonu daje możność podnieść passażerów, żywności albo ballastu na 19 ang. tonów. Na uszycie balonu u-

żyto 6,000 yadrów materji, co stanowi długości 11 mil, same zaś uszycie uskuteczniło się za pomocą 17 machin, inaczej wypadłoby pracować dniem i nocą 100 kobietom. Siatka ze sznurów konopnych, z których każdy w stanie oprzeć się 500 funtom ciężaru. Łódka z indyjskiej trzciny z piecem wapiennym wewnątrz urządzonej i ogrzewającym się bez ognia. Przy takiej budowie, p. Lowe ma się podnieść do wysokości, gdzie woda zamarza, i zamierza przejechać przez ocean atlantycki i opuścić się we Francji lub Anglii. Na przejazd nie trzeba będzie więcej jak 48 godzin.

Dzisiaj, kiedy na Włochy zwrócona jest uwaga całej Europy poznanie przestrzeni i ludności tego klasycznego półwyspu, niemoże być dla czytelników obojętnem. Oto są cyfry statystyczne, które podaje Petermann w swoich *Mittheilungen* (1859. IX.)

	Obszer- ność mil kwadrat.	Ogólna liczba mie- szkańców.	Mieszkań- ców po mia- stach wię- kszych.	Mieszkań- ców wsi.
Monako	0,6	7,627	—	7,627.
San-Marino	1,1	7,800	—	7,800.
Lombardo-Wenecja	826,1	5,088,720	896,839	4,191,881.
a mianowicie:				
a) w Sabaudji (po traktacie w Villa- franca)	369	2,635,907	—	—
b) W prowincji We- neckiej	457	2,425,813	—	—
Modena	109,9	604,512	49,736	554,776.
Królest. Obojga Sycylii	2033,5	9,117,050	2,122,749	6,994,301.
Toskanja	403,1	1,793,967	294,636	1,499,331.
Parma	113,0	499,835	97,864	401,971.
Państwo Papiezske	753,2	3,124,668	669,648	2,455,020.
Królestwo Sardyńskie przed traktatem Villa- franca	1372,4	5,167,542	733,127	4,434,415.
W tej liczbie: a) na sta- łym lądzie	933,4	4,590,260	684,134	3,960,126.
b) na wyspie	439,0	577,282	48,993	528,289.
Korsyka	159,0	240,183	27,929	212,254.
Razem	5770,9	25 651,904	4,892,528	20,759,376.

Petermann, przez miasta większe rozumiejąc te które mają więcej niż 10,000, mieszkańców podaje, szczegółowy scisły wykaz ludności tych miast.

Turyń	136,849.	Mantua	29,398.
Genua	100,382.	Parma	43,664.
Alexandria	41,653.	Placencja	31,403.
Nizza	36,804.	Modena	31,052.
Medjolan	168,596.	Florencja	114,081.
Wenecja	106,353.	Livorno	78,850.
Padwa	53,993.	Rzym	179,952.
Werona	52,054.	Bolonja	75,000.
Corpi-santo	38,057.	Ankona	36,000.
Bergamo	35,803.	Neapol	413,920.
Brescia	35,444.	Palermo	184,541.
Vicenza	34,045.	Messyna	95,822.
Kremona	30,375.	Katanja	56,551.

Pozostałe miasta liczą mniej niż 29,000 ludności; miast, w których liczba mieszkańców przynosi 10,000, liczy się: w Sardynii (oprócz Lombardji) 31, w Lombardji i Wenecji 29, w Parmie 4, w Modenie 2, w Toskanji 8, w Państwie Papiezkim 28, w królestwie Neapolitańskim na stałym lądzie 54, w Sycylii 44, razem 98, w Korsyce 2. W ogóle Włochy liczą 202 miast większych.

W ogólności, Włochy w stosunku do swej przestżeni posiadają ludność większą niż Niemcy, Prussy i Francja, nie mówiąc już o Austrii i Rossji. Pod względem gęstości nasiedlenia można je porównać do Anglii łącznie z Irlandją. Część północna ludniejsza jest od południowej, stosunek ludności miejskiej i wiejskiej ma się w przybliże-

niu jak jeden do czterech. Pod względem ogółu ludności Włochy zajmują pierwsze miejsce po Rossji, Austrii, Francji i Anglii.

Pod względem zaś narodowości mieszkańcy Włoch dzielą się następnie:

Włochów	24,463,145.,
Francuzów (w Sardynji)	625,500.
Friulów (w prowincji Weneckiej)	351,805.
Albanów (w obojgu Sycylii)	88,410.
Zydów (których ludność jest najwię- ksza w Państwie Papiezkim	41,044.
Słowian: w prowincji Weneckiej 36,676 w królestwie Neapoli- skim	39,676.
Greków (głównie w królestwie Nea- politańskim)	23,350.
Niemców (których w samej pro- wincji Weneckiej liczy się	12,084)
Hiszpanów (w Korsyce)	8,500.
Ormian	1,000.
Cyganów	390.
Razem	25,651,094.

Słowianie w królestwie Neapolitańskim stanowią osobną osadę pod nazwiskiem Wodojwa, (od wyrazu woda, (po włosku ta kolonia nazywa się *aqua viva*). Język ich ma podobieństwo do mowy Kroatów. Wykształcenie kolonistów, mówią po włosku lepiej niż okoliczni Włosi. Wychowanie szkolne i kazania do ludu odbywają się w języku słowiańskim. W ogólności słowianie ci uchodzą za ukształcenijszych od swoich sąsiadów.

КАЗЕННЫЕ ОБЪЯВЛЕНИЯ.

3. Отъ Виленскаго Губернскаго Правления объявляется, что въ слѣдствіе постановленія его 11 января сего 1860 г. состоявшагося, на удовлетвореніе безспорной претензіи отставнаго чиновника 10 класса Михаила Антонова Краевского къ сверею Бендету Абельовичу Кацу Рогальскому по двумъ частнымъ письмамъ въ 265 р. 23 к. простираемой, а также на пополненіе недоимокъ квартирнаго сбора и поземельнаго дохода помѣщику Пусловскому, сколько таковыхъ по собраннымъ справкамъ окажется, подверженъ въ публичную продажу деревенный одно-этажный домъ упомянутаго Каца Рогальскаго, въ городѣ Вильнѣ на Антокольскомъ форштадтѣ на помѣщичьей землѣ, подъ N. 1579 состоящій, оцѣненный 150 р., и для произведенія таковой продажи назначенъ въ присутствіи Виленскаго уѣзднаго суда торгъ 29 числа февраля мѣсяца сего 1860 г., съ 11 часовъ утра, съ узаконенною послѣ онаго чрезъ три дня переторжкою; желающие разсматривать бумаги, относящіяся къ этой публикаціи и продаждь могутъ найти оныя въ упомянутомъ уѣздномъ судѣ. 27 января 1860 г.

Ис. д. Секретаря *Колмаръ.*
Столоначальникъ *Кодзъ.* (63)

3. Отъ канцеляріи г. Виленскаго военнаго, Гродненскаго и Ковенскаго генераль-губернатора объявляется о выѣздѣ слѣдующихъ лицъ за границу: *Виленской губерніи:* 1) графиня Марія Чапская съ двумя дочерьми и служанкою Горбатовскою, 2) помѣщикъ Оскаръ Корвинъ Милевскій, 3) Керченскій 1-й гильдіи купецъ Абрамъ Карасикъ съ женою Аталією и сыномъ Пеперомъ; *Гродненской:* помѣщикъ: 4) Петръ Орешко съ женою Елисаветою и сестрою дѣвцею Феліцією Орешкою; 5) Каролина Пусловская, 6) Фаустина Поныквичая, 7) Осипъ Бѣльскій со служительемъ Іосафатомъ Пясецкимъ; *Ковенской:* 8) баронъ Антонъ Ренне, 9) дѣвица Виктория Щеповская; помѣщички: 10) Венера Билевичъ, 11) Марія Купецъ; купцы: 12) Ковенскій 1-й гильдіи купецъ Гессель Мееровичъ, 13) Россіенскій 2-й гильдіи купецъ Товія Карновскій съ семействомъ; Жагорскій 2-й гильдіи купецъ: 14) Мовша Эліашевъ, 15) Семень Гурвичъ и 16) Александръ Шашковскій, 17) коллежскій ассесоръ лекарь Ярославъ Довнарвичъ. (54)

OGŁOSZENIA SKARBOWE.

3. Od Wileńskiego rządu gubernialnego ogłasza się, że w skutek jego postanowienia w dniu 11 stycznia 1860 r. nastającego, na zaspokojenie pretensji bezspornej odstawnego urzędnika 10-jej klasy Michała syna Antoniego Krajewskiego do żyda Bendety Abelowicza Kaca Rogalskiego, za dwoma obligami na 265 rub. 23 kop. rozszczonej, oraz na wyręczenie kwaterunkowej należności i poziemnego obywatelowi Pusłowskiemu, ile po zabraniu wiadomości okazać się może,—wystawiony zostaje na publiczną sprzedaż drewniany dom jednopiętrowy rzeczzonego Kaca-Rogalskiego, w m. Wilnie na przedmieściu Antokolu na ziemi obywatelskiej, pod N. 1579 położony, oceniony 150 rub., i dla uskutecznienia tej sprzedaży naznaczony w sądownej Wileńskiej sądu powiatowego targ dnia 29 lutego 1860 roku, od godz. 11 zrana, ze zwykłym w trzy dni przetargiem; życzący rozpatrywać papiery tej sprzedaży tyczące się, mogą je widzieć w tymże sądzie powiatowym. Dnia 27 stycznia 1860 roku.

W ob. Sekretarja *Komar.*
Nacz. Stolu *Kodz.* (63)

3. Kancelarja p. Wileńskiego wojennego, Grodzińskiego i Kowieńskiego jenerał-gubernatora ogłasza, iż zamierzają wyjechać za granicę osoby następujące: *Guber.: Wilen.:* 1) Marya hrabiania Czapska z dwiema córkami i służącą Horbatowską, 2) obywatel Oskar Korwin Milewski, 3) Kierczeniński kupiec 1-jej gildy Abram Karasik z żoną Atalią i synem Peperem; *Grodzińskiej:* obywatele: 4) Piotr Orzeszko z żoną Elizbietą i siostrą Felicją Orzeszkówną, 5) Karolina Pusłowska, 6) Faustyna Poonykwicka, 7) Józef Bielski ze służącym Józefatem Piaseckim; *Kowieńskiej:* 8) Antoni baron Renne, 9) panna Wiktoryja Szczepowska, obywatelki: 10) Benedykta Billewiczowa, 11) Marya Kupiec; kupcy: 12) kupiec Kowieński 1 gildy Heszul Mejerowicz, 13) Rosienski kupiec 2-jej gildy Tobiasz Karnowski z familją; *Zagorscy* kupcy 2-jej gildy: 14) Mowsha Eliaszewicz, 15) Symon Hurwicz i 16) Aleksander Szaskolski, 17) assesor kolegialny doktor Jarosław Downarowicz. (54)

JÓZEFA ZAWADZKIEGO

w domu obywatela Seweryna Romera naprzeciw Wielkiej remizy,

SKŁAD FORTEPIANÓW,

tudzież innych instrumentów muzycznych, w ostatnich czasach został zaopatrzony w znaczny wybór palisandrowych fortepianów zagranicznych, oraz pianinów, nader dokładnego i wytwornego wykonania z doskonałą mechaniką angielską; jako też i z najlepszych fabryk Warszawskich, jako: Kralla i Seidlera, Hofera, Zdrodowskiego, z mechaniką Wiedeńską, z platą i bez platy, na różne ceny począwszy od rs. 350. O wartości takowych instrumentów pod względem muzycznym publiczność łatwo się przekonać może na miejscu. 3. (68)

HOTEL NISZKOWSKI W WILNIE.

НА УЛИЦАХЪ ЗАМКОВОЙ, ЛОТОЧЕКЪ И САВИЧЪ

Квартиры и комнаты меблированные съ кухнями и всѣми принадлежностями. Нумера съ прислугою и постелью. Ресторация. Складъ, продажа винъ и другихъ предметовъ. Городской экипажъ.

PRZY ULICACH ZAMKOWEJ, SAWICZ I ŁOTOCZEK

Appartamenta i pokoje meblowane z kuchniami i wszelkimi wygodami. Numera z posługą hotelową. Restauracya. Skład win. Przedaż przedmiotów rozmaitych. Pojazd miastowy. 2. (70)

Nakładem i drukiem A. Syrkina w Wilnie wyszło: BAROGI SALONOWE przez Bociana Wilńskiego 1 t. in 12, cena k. 30; jest to nabycia w drukarni nakłady, ulica Niemiecka dom Zdanowicza naprzeciw teatru, w Redakcji Kurjera, i we wszystkich znaczniejszych tutejszych księgarniach. 2. (77)

Księgarnia M. Orgelbranda w Wilnie, otrzymała: Korzeniowski: KONKURENT I MAŁ, komedja, 50 k.; Szyrkowka, WYROK JANA KAZIMIERZA dramat historyczny 75 k.— Papier listowy. Biletu wizytowe gładkie, wyciskane i styczowane wykonywają się na zamówienie w jak najkrótszym czasie. 2. (78)

СВЪЗКУЮ ШКРУ получили и по дешевымъ цѣнамъ продаетъ Эдуардъ Фехтель прежде А. Ф. Циммерманъ и К. 2. (74)

SWIEŻY KAWIOR otrzymał i po niższej cenie sprzedaje, Edward Fehchel dawniej A. F. Cimmermann i C. 2. (74)

ВИЛЕНСКИЙ ДНЕВНИКЪ.

ПРИБАВШЕ ВЪ ВИЛЬНО. Съ 11-го по 15-го февраля.

Военный губернаторъ г. Ковно и Ковенскій гражданскій губернаторъ, генераль-майоръ Хоминскій.

ГОСТИНИЦА НИШКОВСКОЙ.

Чинов. желѣз. дор. Бюшеронъ.—Изъ Вил. губ.: пом. Гелингъ, г-жа Мойжель. чинов. желѣз. дор. Фридманъ. пом. Шуляковскій.—Изъ Ков. губ.: пом. Дзердзевскій. коман. лейбъ-гусар. Его Величества полка генераль-майоръ Розенъ.

Изъ Вил. губ.: пом.: Ромеръ, Тышкевичъ, Корсакъ, Шинко, штабсъ-кап. Жилинскій, отст. кап. Есманъ.—Изъ Ков. губ.: предѣл. ковен. казен. палаты Николай Кандорскій, стат. сов. Адельсонъ. пом. Овчинскій.—Изъ Грод. губ.: пор. Сумск. гусар. полка князь Юрій Четвертинскій.—Изъ Мин. губ.: отст. ротм. Вольбанъ.—Изъ Петербурга: дворян. Совѣтникъ.

ВЫѢХАЛИ ИЗЪ ВИЛЬНО. Съ 11-го по 15-го февраля.

ГОСТИНИЦА НИШКОВСКОЙ. Пом.: Ясенскій, Пальчевскій.

Изъ Вил. губ.: отст. полк. Вилемовскій, пом. Адамовичъ, лидскій уѣзд. пред. двор. Буткевичъ, князь Гедройцъ.—Въ Ков. губ.: пом.: Лукомскій, Каминскій.—Въ Петербургѣ: пижен. кап. Янковскій.

ДИЕННИКЪ ВИЛЕНСКИЙ.

ПРИБАВШЕ ДО ВИЛЬНО. od 11-go do 15-go lutego.

J.W. wojenny gubernator m. Kowna i Kowieński cywilny gubernator generał-major Chominski.

HOTEL NISZKOWSKI.

Urząd. kol. żelaz Bucheron.—Z gub. Wil.: ob. Geling. pam Mojzel. Urząd. kol. żel. Fridman. ob. Szulakowski.—Z gub. Kow.: ob. Dzierdziewski. jenerał-major huzarów baron Rozen.

Z gub. Wil.: ob.: Józef Romer. Karol Tyшкевич. dym. kap. Tadeusz Jesman. ob. Kazim. Korsak. Tytus Szyszko. Sztabs-kap. Żylinski.—Z gub. Kow.: prezydent Kowień. izby skarb. Mik. Kanderski. rad. st. Jakob Adelson. ob. Wacław Oginski.—Z gub. Grodz.: porucz. sumsk. huzarsk. polk. książę Czetyrtwinski.—Z gub. Miń.: dym. rotm. Franciszek Wolban.—Z Petersburga: dw. Swietnik.

WYJECHALI Z WILNO. od 11-go do 15-go lutego.

HOTEL NISZKOWSKI. Ob.: Jasienski, Palczewski.

Do gub. Wil.: dymiss. polk. Wilanowski. ob. Tadeusz Adamowicz. lidzki pow. marsz. Butkiewicz. książę Mikoł. Giedrojć.—Do gub. Kowień. ob.: Łukomski, Kalinowski.—Do Petersburga: kap. inżen. Jankowski.

МЕТЕОРОЛОГИЧЕСКІЯ НАБЛЮДЕНІЯ НА ВИЛЕНСКОЙ ОБСЕРВАТОРИИ. POSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE NA OBSERWATORIUM WILEŃSKIM.

Table with 5 columns: Miesiąc i число, Barom. po rozd. Angl., Termometr Reojozora, Napraw. i sila wiatru, Stan nieba. Rows show daily weather observations from Feb 12 to Feb 15.

ЦѢНЫ въ Вильнѣ на базарахъ и рынкахъ.—CENY w Wilnie, na targach i rynkach. отъ 10 до 15 февраля. Ржи (привезено 380 четв.)... Жыта, (прывезіона 380 четв.) по 4 р. r. 25 к. од 10 до 15 lutego Пшеницы (прив. 220 четв.)... Ячменя (прив. 140 четв.)... Гречихи (прив. 170 четв.)... Овса (прив. 360 четв.)... Сѣна пудъ (1400).—Siana pud (1400). Гороху (прив. 70 четв.)... Соломы (прив. 140 пудъ.)... Льна пудъ.—Lnu pud. Картофеля.—Kartofli. Масла пудъ.—Masta pud.

1. 23 ч. февраля мѣа будутъ производиться въ присутствіи Виленской квартирной комиссіи торги, на отдачу въ одно-годичное арендное содержаніе съ 23 апрѣля настоящаго года по Монастырскихъ домовъ, представленныхъ по Высочайшему повелѣнію въ пользу г. Вильно для облегченія квартирной повинности. (79)

1. Отъ Виленскаго губернскаго правленія объявляется, что въ слѣдствіе постановленія его 29 декабря 1859 г. состоявшагося, на удовлетвореніе долговъ дворянъ Юсифа Пгнатѣева и Юсифа Юсифова Русецкихъ по заемнымъ письмамъ дворяннамъ Родзевичевой 95 р. и Свицкерской 101 р. 37 к., подвержено публичной продажѣ 10 десятинъ пахатной земли принадлежащей къ фольварку ихъ Русецкихъ Мацевичамъ Свенцянскаго уѣзда въ 4 станѣ состоящему, оцѣненной 210 р., и для произведенія таковой продажи назначенъ въ присутствіи Свенцянскаго уѣзднаго суда торгъ 9 числа марта мѣсяца сего 1860 г., съ 11 часовъ утра съ узаконенною послѣ него чрезъ три дни переторжкою. Желающіе разсматривать бумаги относящіяся къ этой публикaciji и продажѣ, могутъ найти оныя въ упомянутомъ уѣздномъ судѣ. Февраля 8 дня 1860 г. Совѣтникъ Гецолдъ. Ис. д. Секретаря Комаръ. Столоначальникъ Кодзь. (80)

1. Отъ Виленскаго губернскаго правленія объявляется, что въ слѣдствіе постановленія его 11 января сего года состоявшагося, на удовлетвореніе безспорной претензіи дворянина Пгнатія Бернациаго къ дворянину Людвигу Войцеховскому по сохранный роспискѣ въ 450 руб. съ процентами простиряемой, подверженъ въ публичную продажу участокъ его Войцеховскаго Лидскаго уѣзда 2 става въ оклицѣ Волчки состоящій, заключающій земли 8 десятинъ 1200 саж., оцѣненный 200 руб., и для произведенія таковой продажи, назначенъ въ присутствіи Лидскаго уѣзднаго суда торгъ 9 числа марта мѣсяца сего 1860 г., съ 11 часовъ утра, съ узаконенною послѣ него чрезъ три дни переторжкою. Желающіе разсматривать бумаги относящіяся къ этой публикaciji и продажѣ, могутъ найти оныя въ упомянутомъ уѣздномъ судѣ. Февраля 8 дня 1860 года. Совѣтникъ Гецолдъ. Ис. д. Секретаря Комаръ. Столоначальникъ Кодзь. (81)

1. Отъ Виленскаго губернскаго правленія объявляется, что въ слѣдствіе постановленія его 4 ноября 1859 г. состоявшагося, на удовлетвореніе признанной Дисненскимъ уѣзднымъ судомъ безспорною, претензіи дворянина Михаила Садовскаго къ дворянамъ Анастасіи, Юльиану и Антону Казариновъ въ 125 р. простиряемой, подверженъ въ публичную продажу часть застѣпка Михаііова Дисненскаго уѣзда въ 1 ставѣ состоящаго, заключающаго 17 десятинъ земли, оцѣненная 130 р., и для произведенія таковой продажи, назначенъ въ присутствіи Дисненскаго уѣзднаго суда торгъ 10 марта сего 1860 г., съ 11 часовъ утра съ узаконенною послѣ него чрезъ три дни переторжкою. Желающіе разсматривать бумаги, относящіяся къ таковой продажѣ, могутъ найти оныя въ упомянутомъ уѣздномъ судѣ. Февраля 10 дня 1860 года. Совѣтникъ Гецолдъ. Ис. д. Секретаря Комаръ. Столоначальникъ Кодзь. (82)

1. Отъ Виленскаго губернскаго правленія объявляется, что въ слѣдствіе постановленія его 21 января сего года состоявшагося, на удовлетвореніе безспорныхъ долговъ дворянина Леонарда Васильева Барановскаго мѣщанамъ Францу и Викентію Малытквичамъ по заемному письму 98 р. съ процентами и еврейскъ вдовѣ Ханѣ Левиновой по переказаннымъ еврейскъ Шаю Левинову рѣшенію мѣ Лидскаго уѣзднаго суда 60 р. съ процентами, подверженъ въ публичную продажу деревянный домъ въ г. Лидѣ состоящій, къ дворянину Леонарду Васильеву Барановскому принадлежащій, оцѣненный въ 150 руб., и для произведенія таковой продажи назначенъ въ присутствіи Лидскаго уѣзднаго суда торгъ 10 числа марта мѣсяца 1860 года, съ узаконенною послѣ него чрезъ три дни переторжкою. Желающіе разсматривать бумаги относящіяся къ таковой продажѣ, могутъ найти оныя въ упомянутомъ уѣздномъ судѣ. Февраля 10 дня 1860 года. Совѣтникъ Гецолдъ. Ис. д. Секретаря Комаръ. Столоначальникъ Кодзь. (83)

1. Канцеларія г. Виленскаго военнаго, Гродненскаго и Ковенскаго генераль-губернатора объявляетъ о выѣздѣ слѣдующихъ лицъ за границу: Виленской губерніи: 1) помѣщика Фека Неяровичъ, 2) 3-й гильдіи купецъ Овейс Лясъ, Гродненской: 3) графъ Константинъ Грабовскій, 4) княгиня Марія Друцкая-Любичская съ дочерьми: Севостиною и Ядвигою, 5) помѣщика Габріэля Владекъ съ дворянкою Элеонорою Богдановичъ; дворяне: 6) Владиславъ и Станиславъ Остроменціе; 7) Здзиславъ Выховецъ и 8) Иванъ Сулятыцкій, 9) служитель помѣщика Пуеловскаго Владиславъ Овисько; Ковенской: 10) помѣщикъ Владиміръ Кублицкій-Плютхъ съ женою Вандою и служителемъ Антономъ Жулисомъ, 11) командиръ Сумскаго гусарскаго генераль-адъютанта графа фонъ-дербъ Палена полка полковникъ Готтшолкъ съ дочерью Екатериною; и 12) отставной ротмистръ Северинъ Гроссъ съ женою Аниою и сыномъ Севериномъ. (72)

1. Dnia 23-go ter. lutego będą się odbywały w Wileńskiej komisji kwaternicznej targi, na oddanie w jednoroczną dzierżawę, od 23 kwietnia ter. 1860 roku, domów poklasztornych, które za Najwyższym rozkazem oddane zostały za rzecz miasta Wilna, w celu ulżenia powinności kwaternikowej. (79)

1. Wileński rząd gubernjalny ogłasza, iż w skutek jego postanowienia w dniu 29 grudnia 1859 r. nastalego, na zaspokojenie pretensji bezspornej szlachcica Ignacego Bernackiego do szlachcica Ludwika Wojciechowskiego za dokumentem schowczym na 450 rubli z procentami roszonej, wystawiona zostaje na publiczną sprzedaż tegoż Wojciechowskiego sveda, w Lidzkim powiecie w 2-m stanie w okolicy Wolczki położona, 8 dzieś. 1200 sąż. zawierająca, oceniona 200 rub., i dla uskutecznienia tej sprzedaży, w Lidzkim sądzie powiatowym będzie się odbywał targ d. 9 marca ter. 1860 roku, o godz. 11 zrana, ze zwykłym we trzy dni przetargiem; życzący rozpatrywać papiery tej sprzedaży tyczące się, mogą je widzieć w tymże sądzie powiatowym. Dnia 8 lutego 1860 r. Radzca Giecoll. W ob. Sekretarza Komar. Nacz. Stołu Kodz. (80)

1. Wileński rząd gubernjalny ogłasza, iż w skutek jego postanowienia w dniu 11 stycznia 1860 r. nastalego, na zaspokojenie pretensji bezspornej szlachcica Ignacego Bernackiego do szlachcica Ludwika Wojciechowskiego za dokumentem schowczym na 450 rubli z procentami roszonej, wystawiona zostaje na publiczną sprzedaż tegoż Wojciechowskiego sveda, w Lidzkim powiecie w 2-m stanie w okolicy Wolczki położona, 8 dzieś. 1200 sąż. zawierająca, oceniona 200 rub., i dla uskutecznienia tej sprzedaży, w Lidzkim sądzie powiatowym będzie się odbywał targ d. 9 marca ter. 1860 roku, o godz. 11 zrana, ze zwykłym we trzy dni przetargiem; życzący rozpatrywać papiery tej sprzedaży tyczące się, mogą je widzieć w tymże sądzie powiatowym. Dnia 8 lutego 1860 r. Radzca Giecoll. Spr. ob. Sekretarza Komar. Nacz. Stołu Kodz. (81)

1. Wileński rząd gubernjalny ogłasza, iż w skutek postanowienia swego w dniu 4 listopada 1859 roku nastalego, na zaspokojenie przyznanej przez Dziśnieński sąd powiatowy za bezsporną pretensję szlachcica Michała Sadowskiego, do szlachty Anastazji, Juljana i Antoniego Kozarynow na 125 rub. roszonej, wystawiona zostaje na publiczną sprzedaż część zaścianku Michałowa w Dziśnieńskim powiecie w 1-m stanie położonego, zawierająca 17 dzieśięcin ziemi, oceniona 130 rubli, i dla uskutecznienia tej sprzedaży, w Dziśnieńskim sądzie powiatowym dnia 10 marca ter. 1860 roku będą się odbywały targi, od godz. 11 zrana, z przetargiem we trzy dni; życzący rozpatrywać papiery tych targów tyczące się, mogą je widzieć w tymże sądzie powiatowym. Dnia 10 lutego 1860 roku. Radzca Giecoll. W ob. Sekretarza Komar. Nacz. Stołu Kodz. (82)

1. Wileński rząd gubernjalny ogłasza, iż w skutek jego postanowienia w dniu 21-m stycznia ter. 1860 r. nastalego, na zaspokojenie długów bezspornych szlachcica Leonarda Baranowskiego, mieszczanom Franciszkowi i Wincentemu Małytkiewiczom za obliegim 98 rubli z procentami i żydówce wdowie Chai Lewinowej za przelewany dokumentem przez żyda Szaję Lewina w Lidzkim sądzie powiatowym przyznany i przysądzony 69 rubli z procentami, wystawiony zostaje na publiczną sprzedaż dom drewniany w m. Lidzie położony, do szlachcica Leonarda Baranowskiego należący, oceniony 150 rubli, i dla uskutecznienia tej sprzedaży, w Lidzkim sądzie powiatowym będą się odbywały targi dnia 10 marca ter. 1860 roku, od godz. 11 zrana, ze zwykłym we trzy dni przetargiem; życzący rozpatrywać papiery tej sprzedaży tyczące się, mogą je widzieć w tym sądzie powiatowym. Dnia 10 lutego 1860 roku. Radzca Giecoll. W ob. Sekretarza Komar. Nacz. Stołu Kodz. (83)

1. Kancellarya p. Wileńskiego wojennego, Grodzieńskiego i Kowieńskiego jenerał-gubernatora ogłasza o zamierzonym wyjeździe za granicę osób następujących: Z gubernii Wileńskiej: 1) obywatelki Tekli Niewiarowiczowej, 2) kupca 3-jej gildy Owsieja Lasa; z gubernii Grodzieńskiej: 3) Konstantego hrabiego Grabowskiego, 4) Marij xieźnej Druckiej-Lubeckiej z córkami Seweryną i Jadwigą, 5) obywatelki Gabrijelli Włodek ze szlachcianką, Eleonorą Bohdanowiczową, szlachty: 6) Władysława i Stanisława Ostromękich, 7) Zdzisława Bychowca i 8) Jana Sulatyckiego, 9) służącego obywatela Pusłowskiego Władysława Onisko; gubernii Kowieńskiej: 10) obywatela Włodzimierza Kublickiego-Piotucha z żoną Wandą i służącym Antonim Żylisem, 11) dowódcy Sumskiego pułku huzarów jenerał-adjutanta hrabiego von-der-Pahlen półkownika Gotszółka z córką Katarzyną i 12) odstawnego rotmistrza Seweryna Grossa z żoną Anną i synem Sewerynem. (72)

ЧАСТНЫЯ ОБЪЯВЛЕНІЯ. МАГАЗИНЪ А. ОЛЕШБЕВИЧА

OGŁOSZENIA PRYWATNE. MAGAZYN A. OLESZKIEWICZA

КАЗЕННЫЕ ОБЪЯВЛЕНИЯ.

2. Отъ канцелярии г. Виленскаго военного, Гродненскаго и Ковенскаго генералъ-губернатора объявляется о выѣздѣ слѣдующихъ лицъ за границу: Виленской губернии: 1) графиня Марія Чапская съ двумя дочерьми и служанкою Горбатовскою, 2) помещицъ Оскаръ Корвинъ Милевскій, 3) Керченскій 1-й гильдии купецъ Абрамъ Карасикъ съ женою Аталіею и сыномъ Пеперомъ; Гродненской: помещици: 4) Петръ Оржешко съ женою Елисаветою и сестрою дѣвшею Фелицією Оржешко; 5) Каролина Пусловская, 6) Фаустина Пониквицкая, 7) Осипъ Бѣльскій со служителемъ Юсафатомъ Пясенскимъ; Ковенской: 8) баронъ Антонъ Ренне, 9) дѣвица Викторія Щеповская; помещицы: 10) Венедикта Быдлевичъ, 11) Марія Купецъ; купцы: 12) Ковенскій 1-й гильдии купецъ Гессель Мееровичъ, 13) Россійскій 2-й гильдии купецъ Товія Карновскій съ семействомъ; Жагорскіе 2-й гильдии купцы: 14) Мовша Элиашевъ, 15) Семень Гурвичъ и 16) Александръ Шашкольдскій, 17) коллежскій ассесоръ лекарь Ярославъ Довнаровичъ. (54)

3. Отъ Виленскаго губернскаго правленія объявляется, что въ слѣдствіе постановленія его 4 декабря 1859 г. состоявшагося, на удовлетвореніе претензій дворянина Маврикія Дружини къ Виленскимъ гражданамъ Юсифу и Аннѣ Поповскимъ по сохранный роспискѣ въ 120 р. простираемой, подвержена въ публичную продажу каменная лавка ихъ Поповскихъ въ г. Вильнѣ 2 части I квартала въ мясныхъ христіанскихъ рядахъ подъ N. 210 состоящая, оцѣненная 160 руб., и для произведенія сей продажи назначенъ въ присутствіи Виленскаго уѣзднаго суда срокъ торгу 15 числа февраля мѣсяца, съ 11 часовъ утра, съ законною послѣ него чрезъ три дня переторжкою. Желающіе разсматривать бумаги относящіяся къ таковой продажѣ, могутъ найти оныя въ упомянутомъ уѣздномъ судѣ. 14 января 1860 года. Совѣтникъ Гецолдъ. Ис. д. Секретаря Комаръ. Столоначальникъ Кодзъ. (34)

3. Отъ Виленскаго губернскаго правленія объявляется, что въ слѣдствіе постановленія его 28 октября 1859 г. состоявшагося, на удовлетвореніе безспорной претензій коллежскаго совѣтника Андрея Шимкевича къ еврейю Залману Равкинду въ 150 р. съ процентами, подверженъ въ публичную продажу деревянный домъ въ городѣ Диснѣ при Кохановской улицѣ состоящій, принадлежатій, помѣянному Равкинду, оцѣненный по шести-лѣтней сложности чистаго годоваго дохода 240 р., и для произведенія таковой продажи назначенъ въ присутствіи Виленскаго уѣзднаго суда срокъ торгу 23 числа февраля мѣсяца 1860 г., съ 11 часовъ утра съ законною послѣ него чрезъ три дня переторжкою. Желающіе разсматривать бумаги относящіяся къ таковой продажѣ, могутъ найти оныя въ упомянутомъ уѣздномъ судѣ. 18 января 1860 года. Совѣтникъ Гецолдъ. Ис. д. Секретаря Комаръ. Столоначальникъ Кодзъ. (44)

ОБЪЯВЛЕНИЕ

Отъ Виленской телеграфной станицы.

3. Одинъ изъ сторожей Виленской телеграфной станицы, относъ депешу по адресу, требовалъ за это вознагражденіе, 62 копѣйки серебромъ, говоря, что это совершенно согласно съ правилами. Узнавъ объ этомъ стороною, я навѣлъ немедленно справки, и убѣдившись въ дѣйствительности этого случая, имѣю честь довести до свѣдѣнія публики слѣдующее:

- 1) Сторожа, разносящіе депеши получаютъ содержаніе, которое вознаграждаетъ ихъ труды, а потому каждое требованіе съ ихъ стороны, — есть вопіющее злоупотребленіе.
2) Каждый получающій депешу долженъ только росписаться въ разсылной книгѣ въ полученіи ея; азъ тѣмъ никакое вознагражденіе отнюдь для него не обязательно.

Хотя подобный случай, какъ нужно ожидать, повторится не можетъ, тѣмъ не менѣе, нижеподписавшійся проситъ всѣхъ кто встрѣтитъ какоелюбо недоразумѣніе, обращаться въ контору станицы непосредственно. Только строгое и даже педантическое исполненіе всѣхъ правилъ, можетъ ругаться, что лица заинтересованныя въ телеграфномъ сообщеніи, извлекутъ изъ него всю желаемую пользу.

Начальникъ Виленской телеграфной станицы штабсъ-капитанъ Шрейеръ. (28)

OGŁOSZENIA SKARBOWE.

2. Kancelaria p. Wileńskiego wojennego, Grodzienkiego i Kowieńskiego jenerał-gubernatora ogłasza, iż zamierzają wyjechać za granicę osoby następujące: Guber.: Wileń.: 1) Marya hrabina Czapska z dwiema córkami i służącą Horbatowską, 2) obywatel Oskar Korwin Milewski, 3) Kiercieński kupiec 1-ej gildy Abram Karasik z żoną Atalią i synem Peperem; Grodzienkiej: obywatele: 4) Piotr Orzeszko z żoną Elżbietą i siostrą Felicją Orzeszkówną, 5) Karolina Pusłowska, 6) Faustyna Ponikwicka, 7) Józef Bielski ze służącym Józefatem Piaseckim; Kowieńskiej: 8) Antoni baron Renne, 9) panna Wiktorya Szczepowska, obywatelki: 10) Benedykta Billewiczowa, 11) Marya Kupiec; kupcy: 12) kupiec Kowieński 1 gildy Heszł Mejerowicz, 13) Rossieński kupiec 2-ej gildy Tobiasz Karnowski z familją; Zagorscy kupcy 2-ej gildy: 14) Mowsza Eliaszewicz, 15) Symon Hurwicz i 16) Aleksander Szaszkowski, 17) assesor kolegialny doktor Jarosław Downarowicz. (54)

3. Wileński rząd gubernialny ogłasza, iż w skutek postanowienia swego w dniu 4 grudnia 1859 r. następnego, na zaspokojenie pretensji szlachcica Maurycyego Drużyny do Wileńskich hrabian Józefa i Anny Popowskich za dokumentem lokacyjnym na 120 rub. rozszczonej, wystawiona zostaje na publiczną sprzedaż krama murowana rzeczonych Popowskich w m. Wilnie w 2 części 1-m kwartale w chrześcijańskich jatkach pod N. 210 położona, oceniona 160 rub.; dla uskutecznienia tej sprzedaży, w Wileńskim sądzie powiatowym dnia 15 lutego ter. roku będą się odbywały targi, z przetargiem we trzy dni; życzący rozpatrywać papiery tej sprzedaży tyczące się, zechcą się udać do rzeczonoego sądu. Dnia 14 stycznia 1860 roku. Radzca Giecold. W ob. Sekretarza Komar. Nacz. Stołu Kodz. (34)

3. Wileński rząd gubernialny ogłasza, iż w skutek postanowienia swego w dniu 28 października 1859 r. następnego, na zaspokojenie pretensji bezsporniej radzcy kolegialnego Andrzeja Szymkiewicza do żyda Zalmana Rawkında w ilości 150 r. z procentami, wystawiony zostaje na publiczną sprzedaż dom drewniany w mieście Dzisień na Kochanowskiej ulicy położony, do rzeczonoego Rawkında należący, w stosunku sześciolatniego czystego dochodu rocznego, oceniony 240 rub., i dla uskutecznienia tej sprzedaży w Dzisieńskim sądzie powiatowym będzie się odbywał targ dnia 23 lutego ter. 1860 r., o godz. 11 zrana, ze zwykłym we trzy dni przetargiem; życzący rozpatrywać papiery tej sprzedaży tyczące się, mogą je widzieć w rzeczonym sądzie powiatowym. Dnia 18 stycznia 1860 roku. Radzca Giecold. Spr. ob. Sekretarza Komar. Nacz. Stołu Kodz. (44)

OGŁOSZENIE

Wileńskiej stacji telegraficznej.

3. Jeden ze stróżów Wileńskiej stacji telegraficznej, zaniósłszy depeszę według adresu, żądał wynagrodzenia za to w ilości 62 kop., dowodząc że się to czyni na mocy istniejących prawideł. Dowiedziawszy się o tѣm ubocznie i przekonawszy się o rzeczywistości tego faktu, czuję się w obowiązku uwiadomić łaskawą publiczność, że:

- 1) Stróże roznoszący depeszę, pobierają płacę dostatecznie ich wynagradzającą, przeto każde wymaganie z ich strony jakiegos datku, jest krzywdzącą nadużyciem.
2) Każdy otrzymujący depeszę winien tylko rozpisać się w księzeczce osobnej z jej otrzymania; poczem do żadnego wynagrodzenia wcale nie jest obowiązany.

Chociaż podobne zdarzenie, jak się należy spodziewać, nie może się powtórzyć, wszelako niżej podpisany uprasza, iżby każdy w razie jakiegokolwiekbądź nieporozumienia lub wątpliwości, raczył bezpośrednio udawać się wprost do biura stacji. Jedynie ściśle chociażby do pedanterji nawet posunięte trzymanie się wszystkich przepisów, może być rękojmją owych korzyści, jakie korespondencje za pomocą telegrafów elektrycznych każdemu zapewnić mogą.

Naczelnik Wileńskiej stacji elektrycznej sztabks-kapitan Schreier. (28)

2. Отъ Виленскаго Губернскаго Правленія объявляется, что въ слѣдствіе постановленія его 11 января сего 1860 г. состоявшагося, на удовлетвореніе безспорной претензій отставнаго чиновника 10 класса Михаила Антонова Краевскаго къ еврейю Бендету Абельовичу Кацу Рогальскому по двумъ частнымъ письмамъ въ 265 р. 23 к. простираемой, а также на пополненіе недоимокъ квартирнаго сбора и поземельнаго дохода помѣщику Пусловскому, сколько таковыхъ по собраннмъ справкамъ окажется, подверженъ въ публичную продажу деревянный одно-этажный домъ упомянутаго Каца Рогальскаго, въ городѣ Вильнѣ на Антокольскомъ форштатѣ на помѣщичьей землѣ, подъ N. 1579 состоящій, оцѣненный 150 р., и для произведенія таковой продажи назначенъ въ присутствіи Виленскаго уѣзднаго суда торгу 29 числа февраля мѣсяца сего 1860 г., съ 11 часовъ утра, съ законною послѣ него чрезъ три дня переторжкою; желающіе разсматривать бумаги, относящіяся къ этой публикaciji и продажѣ могутъ найти оныя въ упомянутомъ уѣздномъ судѣ. 27 января 1860 г. Ис. д. Секретаря Комаръ. Столоначальникъ Кодзъ. (63)

3. Кременчугская комиссаріатская коммисія объявляетъ, что съ разрѣшенія военнаго совѣта, назначается въ продажу, состоящій у нея въ отборномъ сорту ломъ.

АРМЕЙСКІЙ.

Table with 3 columns: pud., фун., зол. Items include Желтой мѣди, Желтой мѣди съ оловяннымъ припаяемъ, Желтой мѣди съ желѣзомъ, Красной мѣди, Красной мѣди съ желѣзомъ, Олова, Свищу, Желѣза.

ВОЙСКОВЫЙ.

Table with 3 columns: pud., фун., зол. Items include Мосієдзу, Мосієдзу з лутемъ, Мосієдзу з желѣзомъ, Мієдзи, Мієдзи з желѣзомъ, Сыну, Оловіу, Желѣза.

ГОСПИТАЛЬНЫЙ.

Table with 3 columns: pud., фун., зол. Items include Желтой мѣди, Желтой мѣди съ оловяннымъ припаяемъ, Желтой мѣди съ желѣзомъ, Красной мѣди, Красной мѣди съ оловяннымъ припаяемъ, Олова, Свищу, Желѣза.

SZPITALNY.

Table with 3 columns: pud., фун., зол. Items include Мосієдзу, Мосієдзу з лутемъ, Мосієдзу з желѣзомъ, Мієдзи, Мієдзи з лутемъ, Сыну, Оловіу, Желѣза.

Торги на эту продажу произведены будутъ въ общемъ присутствіи коммисіи: торгу 22, а переторжка 26 числа февраля сего года.

Торги назначаются изустныя; впрочемъ допускается и присылка запечатанныхъ объявленій съ назначеніемъ рѣшительныхъ цѣнъ; запечатанныя объявленія должны быть присланы не позже 11-ти часовъ утра въ день назначенный для переторжки. Условія на эту продажу и ломъ желающіе могутъ видѣть до наступленія торговъ ежедневно въ часы присутствія, кромѣ табельныхъ дней. (38)

Для uskutecznienia tej sprzedaży, będą się odbywały, na ogólnymъ posiedzeniu kommisji, targi dnia 22 i przetarg 26 lutego ter. roku.

Targi będą się odbywały słowne; zresztą mogą też być przysłane objawienia zapieczętowane z wymienniemъ cenъ stanowczych; zapieczętowane objawienia mają być przysłane nie później jak o godzinie 11-jej zrana w dniu przetargowym; warunki tej sprzedaży i łomъ można widzieć przed nastaniemъ targów codziennie w czasie posiedzeń. (38)

3. Отъ Виленскаго губернскаго правленія объявляется, что въ слѣдствіе постановленія его 11 декабря 1859 г. состоявшагося, на удовлетвореніе претензій почетной гражданки вдовы Анны Яхимовичевой къ наследникамъ Ивана Реута вдовѣ Анеліи и дочерямъ ея Аннѣ, Казимирѣ и Викторіи Реутамъ по окончательному рѣшенію Виленской гражданской палаты въ 300 р. простираемой, а также на пополненіе гербовыхъ пошлинъ 6 руб., подвержена въ публичную продажу каменная лавка въ г. Вильнѣ въ христіанскихъ мясныхъ рядахъ подъ N. 3 состоящая, принадлежатая связаннмъ Реутамъ, оцѣненная 208 руб., и для произведенія таковой продажи назначенъ въ присутствіи Виленскаго уѣзднаго суда срокъ торгамъ 15 числа февраля сего года, съ 11 часовъ утра, съ законною послѣ него чрезъ три дня переторжкою. Желающіе разсматривать бумаги относящіяся къ таковой продажѣ могутъ найти оныя въ упомянутомъ уѣздномъ судѣ. Января 14 дня 1860 года. Совѣтникъ Гецолдъ. Ис. д. Секретаря Комаръ. Столоначальникъ Кодзъ. (35)

Канцелярія г. Начальника Виленской губернии объявляетъ о намѣреніи отправиться за границу дворянина Свеняцкаго уѣзда Игнатія Ивашкевича. (58)

3. Wileński rząd gubernialny ogłasza, iż w skutek postanowienia swego 11 grudnia 1859 r. następnego, na zaspokojenie pretensji poczynnej hrabdzanki wdowy Anny Jachimowiczowej do sukcesorów Jana Reuta, wdowy Anieli i jej córek Anny Kazimiry i Wiktorji Reutów, za ostatecznymъ wyrokiemъ Wileńskiej izby cywilnej na 300 rub. rozszczonej, oraz w celu uzyskania należności skarbowej za papier herbowy 6 rub., wystawiona zostaje na publiczną sprzedaż jatka murowana w m. Wilnie w chrześcijańskich jatkach pod N. 3 położona, do rzeczonych Reutów należąca, oceniona 208 rub.; dla uskutecznienia tej sprzedaży, w Wileńskim sądzie powiatowym d. 15 lutego ter. 1860 roku będzie się odbywał targ od godz. 11 zrana, z przetargiem we trzy dni; życzący rozpatrywać papiery tej sprzedaży tyczące się, zechcą udać się do tegoż sądu. Dnia 14 stycznia 1860 roku. Radzca Giecold. W ob. Sekretarza Komar. Nacz. Stołu Kodz. (35)

Kancelarja p. naczelnika gubernii ogłasza o wyjeździe za granicę dworzaniа pow. Święciańskiego Ignacego Iwaszkiewicza. (58)

Гродненская Палата Государственныхъ Имуществъ симъ объявляетъ, что съ отрѣшеніемъ Евлаторійскаго 1-й гильдии купца Ильи Мойсѣева Стала отъ содержанія распродажи штей по казеннымъ имѣніямъ Гродненской губернии, отдано ему съ срокомъ съ 1859 г. изъ платежа въ годъ дохода по 87,909 р. 60 к. и особо того покупки патентныхъ свѣдѣтельствъ, стоющихъ 27,135 р., вся таковая продажа штей, означенная въ приложенной у сего вѣдомости, на основаніи существующаго въ сей губерніи положенія объ акцизѣ съ хлѣбнаго вина и патентномъ сборѣ, предлагается къ отдамъ въ содержаніе на 1860—1861 и 1862 г., на нынѣ дѣйствующихъ условіяхъ съ торговъ, назначенныхъ въ Присутствіи сей Палаты 14-го Марта 1860 г. съ узаконною въ три дня переторжкою, какъ порознь по каждому имѣнію, такъ затѣмъ оптомъ въ одніи руки по Уѣзду и на конецъ по цѣлой губерніи, какъ то признано будетъ удобнѣе и соответственнѣе желанію участвующихъ и выгодамъ казны. Почему желающіе участвовать въ этихъ торгахъ равно и Еврей 1-й гильдии купцы, приглашаются къ явкѣ въ опредѣленные сроки въ Присутствіи Палаты съ благонадежными залогами, равняющимися третей части могущей достигнуть при торгахъ суммъ, и третей части оцѣночной суммы строеній, сами лично или прислать повѣренныхъ съ законно содѣрженными довѣренностями, или же прислать объявленія въ запечатанныхъ конвертахъ съ слѣдующею надписью: „Объявленіе въ Гродненскую Палату Государственныхъ Имуществъ къ назначенной 13 Марта 1860 г. переторжкѣ на отдамъ въ содержаніе 1860, 1861 и 1862 г. распродажи штей.“ — Объявленія должны поступить въ Палату не позже 11 часовъ утра въ день переторжки, причѣмъ эти объявленія на основаніи 1909 Ст. X. Т. Св. Зак. Гражд. (изданія 1857 г.) должны заключать: 1, согласіе на арендныя условія; 2, Сумма предлагаемая къ платежу должна быть написана не цифрами а словами; 3, мѣсто пребыванія, званіе, имя и фамилія предъавителя, также мѣсяць и число когда писано; 4, Залоги должны быть представляемы принадлежатіи лично желающимъ взять статьи въ случаѣ же представленія въ залогъ имущества другихъ лицъ, должна быть прилагалась обстоятельная на то довѣренность и удостовѣреніе о согласіи ихъ на подверженіе сего имущества въ залогъ съ обращеніемъ на оный прямо безъ всякаго предутрежденія взыскація при неисправномъ платежѣ съ емщикомъ дохода. Но присылка запечатанныхъ объявленій отъ тѣхъ лицъ, кои лично или чрезъ повѣренныхъ будутъ участвовать въ изустныхъ торгахъ возпрещается, и подобныя объявленія не будутъ принимаемы ни въ какое соображеніе.

ВѢДОМОСТЬ

Нитейнымъ заведеніямъ, предлагаемымъ къ торгамъ, въ присутствіи Гродненской Палаты Государственныхъ Имуществъ 14 Марта 1860 г., съ узаконною чрезъ три дня переторжкою, для отдачи въ содержаніе по 1 Января 1863 г.

Grodzieska izba Dobr Państwa ogłasza, iż z powodu usunięcia Eupatoryjskiego kupca 1-ej gildy Eljasza syna Mojżesza Stala od dalszej dzierżawy sprzedaży trunków w majątkach skarbowychъ gubernii Grodzienkiej, oddanej mu na termin od 1859 do 1863 roku, za roczną opłatę dochodu po 87,909 rub. 60 kop. i nadto jeszcze prawa kupowania świadectwъ patentowychъ, przynoszacychъ 27,135 rub., — cała ta wyprzedażъ trunków w miejscachъ w załączajacymъ się przytѣmъ spisie wymienionychъ, na zasadzie istniejącychъ w tej gubernii przepisówъ względemъ akcyzy od wódki i patentowego poboru, oddaje się w nową dzierżawę na rok 1860, 1861 i 1862 na obowiązującychъ obecnie warunkachъ, z targów, które się odbędą w Izbie 14 Marca 1860 roku, ze zwykłymъ we trzy dni przetargiemъ, takъ pojedynczo w każdymъ majątku, jako też ogólnie w jedne ręce w powiatachъ i nakoniec w całej gubernii, jakъ to będzie uznano dogodniej i właściwiej dla życzącychъ uczestniczyć w targachъ i dla widokówъ skarbu. Przeto takъ życzący mieć udziałъ w tychъ targachъ, jako też żydzi kupcy 1-ej gildy raczą na oznaczony terminъ przybyć do tej Izby z pewnemi ewikcjami, równajacemi się trzeciej części wysokości tej summy, jaką na targachъ może być umówioną, oraz trzeciej części summy szacunkowej zabudowań, sami osobicie lub przysłać swychъ upoważnionychъ z prawneinи plenipotencjami, albo też przysłać objawienia w konwertachъ zapieczętowanychъ z adresemъ następującymъ: „Objawienie do Grodzienkiej Izby Dobrъ Skarbowychъ na naznaczony dnia 14 Marca 1860 roku przetargъ na oddanie w dzierżawę sprzedaży trunków w roku 1860, 1861 i 1862.“ Objawienia mają postąpić do Izby najpóźniej o godzinie 11 zrana w dzieńъ przetargu; przyczѣmъ objawienia takowe, na mocy 1,909 art. X. T. Zb. Pr. Cyw. (wyd. 1857 r.), powinno zawierać: 1, zgodzenie się na warunki dzierżawcy, 2, summa ofiarowana do placenia, ma być wymieniona nie liczbami, lecz wyrazami; 3, miejsce pobytu, stan, imię i nazwisko objawiającego, tudzież datę objawienia; 4, ewikcje mają być składane osobicie od życzącychъ wziąć w dzierżawę artykuły należące; w razie zaś składania na ewikcję własności innychъ osób, powinno być załączono upoważnienie szczeğolowe wraz z poświadczeniem, iż właścicielъ zgadza się na przedstawienie tej własności na залогъ, z obroceniemъ nan, bezъ wszelkiego uprzedzenia o tѣmъ, tej odpowiedzialności, jaka nań падnie w razie nieakuratnego placenia przezъ dzierżawcęъ dochodu. Przesyłanie zaśъ objawieńъ zapieczętowanychъ od osób, które bądźъ osobicie, bądźъ też przezъ swychъ upoważnionychъ będą uczestniczyć w targachъ słownychъ, całkiemъ się zabrania i objawienia takowe na żadną uwagęъ przyjęteъ nie będą.

SPIS

Miejsce sprzedaży trunków, które z targów w Grodzienkiej Izbie Dobrъ skarbowychъ 14 marca 1860 roku z przetargiemъ w trzy dni, oddają się w dzierżawę do 1 stycznia 1863 roku.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 29-33 include 'Имени Волька-Обровская', 'Имени Байки', 'Имени Воцкевичи', 'Имени Гоцего', 'Имени Булы'.

е) Въ им. подуховно приходскихъ.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 34-39 include 'Имени Куликовщина', 'Имени На Юридикъ Молчадь', 'Въ имѣн. Петраевичахъ', 'Въ имѣн. Островъ', 'Въ имѣн. Ходорки', 'Въ имѣн. Лисевичи'.

ж) Въ помонастырскихъ,

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 40-41 include 'Въ имѣн. Бусяжъ', 'Въ имѣн. Ринкевичахъ'.

з) Въ конфискованныхъ, пропинацій.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 42-45 include 'Въ м. Дзенціоль', 'Въ м. Деречинъ', 'Въ м. Рожанъ', 'Въ имѣн. Нерештовичи'.

Корчмы и шинки.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 46-57 include 'Въ имѣн. Дзенціоль', 'Въ имѣн. Новомъ Дворѣ', 'Въ имѣн. Вензовцѣ', 'Въ имѣн. Порѣчья', 'Въ имѣн. Пержовичахъ', 'Въ имѣн. Деречинъ', 'Въ имѣн. Старой-Вои', 'Въ имѣн. Платынчи', 'Въ имѣн. Сергѣевичи', 'Въ имѣн. Рожаны', 'Въ имѣн. Одиновщина', 'Въ имѣн. Гривдѣ'.

Итого по уѣзду 195 25040 67

По Пружанскому уѣзду.

а) По казеннымъ имѣниям, пропинацій.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Row 1: 'Въ имѣн. Шерешевъ'.

Корчмы и шинки.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 2-18 include 'Въ имѣн. Масъво', 'Въ имѣн. Липины', 'Въ имѣн. Немержи', 'Въ имѣн. Бернадскій-мостъ', 'Въ имѣн. Скупова', 'Въ имѣн. Наревкѣ', 'Въ имѣн. Дубины', 'Въ имѣн. Бѣловѣжи', 'Въ имѣн. Шерешевъ', 'Въ имѣн. Красникъ', 'Въ имѣн. Бакуны', 'Въ имѣн. Тимаховщина', 'Въ имѣн. Рѣчицѣ', 'Въ имѣн. Дымники', 'Въ имѣн. Ревятчи', 'Въ имѣн. Колки', 'Въ имѣн. Шерешевъ'.

б) Въ приобретенныхъ покупкою въ казну.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Row 19: 'Въ имѣн. Дубины'.

в) Въ подуховно-приходскихъ.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 20-22 include 'Въ имѣн. Дзиговъ', 'Въ имѣн. Залѣсьи', 'Въ имѣн. Обрубѣ'.

г) Въ подуховно-реформатскихъ.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Row 23: 'Въ имѣн. Пресмыки'.

д) Въ помонастырскихъ.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Row 24: 'Въ имѣн. Березѣ'.

е) Въ конфискованныхъ.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Row 25: 'Въ имѣн. Либіи'.

Итого по уѣзду 62 10873 77

А всего по округу 257 35914 44

В) Кобринскаго округа.

По кобринскому уѣзду.

а) По казеннымъ имѣниям, пропинацій.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Row 1: 'Въ мѣст. Мотолѣ'.

Корчмы и шинки.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 2-7 include 'Въ имѣн. Борисовкѣ', 'Въ имѣн. Пещевѣ, Дружилевичи и Кривицѣ', 'Въ имѣн. Рогодошъ', 'Въ имѣн. Гнѣвичи', 'Въ имѣн. Гутово', 'Въ имѣн. Запрудя'.

б) Въ имѣнияхъ подуховныхъ.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 8-15 include 'Въ им. Петкахъ', 'Въ им. Брашевичи', 'Въ им. Чеховцы', 'Въ им. Торокане', 'Въ им. Тышкевичи', 'Въ им. Воротыцкѣ', 'Въ им. Головчицы', 'Въ им. Беадежѣ'.

в) Въ подуховно-приходскихъ.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 16-18 include 'Въ имѣн. Подземельи', 'Въ имѣн. Мехведовичи', 'Въ имѣн. Верхутѣ'.

г) Въ им. помонастырскихъ.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 19-21 include 'Въ имѣн. Буховичи и Муховлоки', 'Въ имѣн. Олизаровый Ставъ', 'Въ имѣн. Добро и Винчи'.

д) Въ им. конфискованныхъ.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 22-23 include 'Въ им. Червачицы', 'Въ имѣн. Дахलोво'.

Итого 78 7825 20

По Брестскому уѣзду.

а) По казеннымъ имѣниям, пропинацій.

Корчмы и шинки.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 1-11 include 'Въ им. Плесиче', 'Въ им. Пещево', 'Въ им. Омеянецъ', 'Въ им. Мрозовиче', 'Въ им. Владычицы', 'Въ им. Ведамовичи', 'Въ им. Гюхениче', 'Въ им. Курница', 'Въ имѣн. Прилуки', 'Въ им. Замшаны', 'Въ им. Черняны'.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 29-33 include 'maj. Wolka-Obrowska', 'maj. Bajki', 'maj. Bockiewiczze', 'maj. Goszczewo', 'maj. Bully'.

f) W maj. poduchowno-parafialnych.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 34-39 include 'maj. Kulikowszczyzna na Jurydyce Molezadz', 'maj. Pietralewiczach', 'maj. Ostrowie', 'maj. Chodorki', 'maj. Lisiewiczze'.

g) W poklasztornych.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 40-41 include 'maj. Busiaz', 'maj. Rynkiewiczach'.

h) W konfiskowanych propinacye:

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 42-45 include 'mia. Dzienciole', 'mia. Dereczynie', 'mia. Rozanie', 'maj. Nieresztowicze'.

Karczmy i szynki.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 46-57 include 'm. Dzienciole', 'm. Nowym-Dworze', 'm. Wenzowcu', 'maj. Porzeczcu', 'maj. Pierzchowiczach', 'maj. Dereczynie', 'maj. Staraj Wsi', 'maj. Platynicze', 'maj. Siergiejewicze', 'maj. Rozany', 'maj. Odynowszczyznie', 'maj. Grywdzie'.

W ogole w powiecie 195 25040 67

W powiecie Próżańskim.

a) W maj. skarbowych, propinacye.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Row 1: 'maj. Szereszewie'.

Karczmy i szynki.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 2-18 include 'maj. Masiewie', 'maj. Lipiny', 'maj. Niemierzu', 'maj. Bernadzki-most', 'maj. Skupowa', 'maj. Narewku', 'maj. Dubiny', 'maj. Bialowiezy', 'maj. Szereszewie', 'maj. Kraszniku', 'maj. Bakuny', 'maj. Timachowszczyznie', 'maj. Rezczye', 'maj. Dymniki', 'maj. Rewiatyczne', 'maj. Kolki', 'maj. Szereszewie'.

б) W kupionych na rzecz skarbu.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Row 19: 'w majątku Dubiny'.

с) W poduchowno-parafialnych.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 20-22 include 'w maj. Dzitowie', 'w maj. Zalesie', 'w maj. Obrubie'.

д) W poduchowno-reformackich.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Row 23: 'w maj. Przesmyki'.

е) W poklasztornych.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Row 24: 'w maj. Berezie'.

ф) W konfiskowanym.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Row 25: 'w maj. Libii'.

Wogole w powiecie 62 10873 77

A razem w okregu 257 35914 44

С) W okregu Kobrinskim.

W powiecie Kobrinskim.

а) W majat. skarbowych propinacja.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Row 1: 'w miast. Motolu'.

Karczmy i szynki.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 2-7 include 'w maj. Borysowce', 'w maj. Psiszczewie, Druzyl. i Krywice', 'w maj. Rogodoszcz', 'w maj. Gniewczyce', 'w maj. Gutowo', 'w maj. Zaprudzie'.

б) W maj. Poduchownych.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 8-15 include 'w maj. Petkach', 'w maj. Braszewiczach', 'w maj. Czechowcach', 'w maj. Torokanach', 'w maj. Tyszkiewiczach', 'w maj. Worotycku', 'w maj. Holoweczach', 'w maj. Bezdezu'.

с) W poduchowno-parafialnych.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 16-18 include 'w maj. Podziemieni', 'w maj. Mechwedowiczach', 'w maj. Wierchunie'.

д) W maj. poklasztornych.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 19-21 include 'w maj. Buchowicze i Muchowluki', 'w maj. Olizarowym Stawie', 'w maj. Dobro i Wincze'.

е) W maj. skonfiskowanych.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 22-23 include 'w maj. Czerwaczycze', 'w maj. Dachlowie'.

Wogole 78 7825 20

W Brzeskim powiecie.

а) W majatkach skarbowych.

Karczmy i szynki.

Table with 4 columns: number, year, description, and values. Rows 1-11 include 'w maj. Plesiszcze', 'w maj. Psiszczewo', 'w maj. Omelancach', 'w maj. Mrozowiczach', 'w maj. Wladczyce', 'w maj. Wielamowicze', 'w maj. Tiuchenicze', 'w maj. Kurnica', 'w maj. Przyluky', 'w maj. Zamszany', 'w maj. Czerniany'.

Table with 4 columns: number, date, description, and value. Includes sub-sections б) and в) with various entries like 'Въ имѣніи Пужцы' and 'Въ имѣніи Любашки'.

Итого по уѣзду 60 4959 26 1/2
А всего по округу 138 12784 46 1/2

Г) Бѣлостокскаго округа. По Бѣлостокскому уѣзду.

Table with 4 columns: number, date, description, and value. Includes sub-sections а) and б) with entries like 'Въ имѣніи Бѣлостокскомъ-Дворцовомъ' and 'Въ имѣніи Добрышевѣ'.

Итого по уѣзду 42 5071

По Бѣльскому уѣзду.

Table with 4 columns: number, date, description, and value. Includes sub-sections а) and б) with entries like 'Въ имѣніи Ставовачъ и Пульсь' and 'Въ имѣніи Залусе Казенное'.

Итого по уѣзду 145 12716 18
А всего по округу 187 17787 18

Д) Сокольскаго округа и уѣзда. По казеннымъ имѣніямъ.

Table with 4 columns: number, date, description, and value. Includes entries like 'Въ им. Гродзискъ' and 'Въ им. Кально'.

Итого по округу 218 17216 35
А всего по губерніи 1034 107257 98 1/2

Дѣлопроизводитель Завадскій. Столоначальникъ Тальгеймъ. 3. (36)

Table with 4 columns: number, date, description, and value. Includes sub-sections б), в), г), д), е), and ф) with entries like 'w maj. Pużycach' and 'w maj. Jackowiczach'.

Wogóle w powiecie 60 4959 26 1/2
А razem w okręgu 138 12784 46 1/2

Д) W okręgu Białostockim. W powiecie Białostockim.

Table with 4 columns: number, date, description, and value. Includes sub-sections а) and б) with entries like 'w maj. Białostockim-palacowym' and 'w maj. Dobryzynie'.

Wogóle w powiecie 42 5071

W bielskim powiecie.

Table with 4 columns: number, date, description, and value. Includes sub-sections а) and б) with entries like 'w maj. Stałowacz i Pulsy' and 'w maj. Ryboły'.

Wogóle w powiecie 145 12716 18
А razem w okręgu 187 17787 18

Д) W Sokolskim okręgu i powiecie. W skarbowych majątkach.

Table with 4 columns: number, date, description, and value. Includes entries like 'w maj. Grodzisku' and 'w maj. Kalno'.

Wogóle w okręgu 218 17216 35
А razem w gubernii 1034 107257 98 1/2

Sekretarz Zawadzki. Nacz. Stolu Talhejm. 3. (36)